

ISSN

0463-6309

Sietais

IETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALS

1986

4

liepa
rugpjūtis

TURINYS

J. Vaišvilaitė	Gabriela Mistral	4
D. Mitkienė	Ėilėraščiai	8
K. Vidžiūnienė	Kaip tavo vardas?	9
O. Adomaitienė	Žymioji menininkė B. Jokūbonienė	12
V. Hudson	Sakramentai	15
• Knygos	Alė Rūta — Knygų apžvalga	16
• Organizacinė veikla	E. Krikščiūnienė	
	— LKMD-jos suvažiavimas	17
• Moterys pasaulyje	J. Kaributas — Ilona Peterienė	20
	M. Gerdvilytė-Spence	
	— “Ilgo balto debesio” kraštas	22
	Baltoji Žuvėdra — Iš romano “Grandis”	23
• Sveikata	J. Prunskis, dipl. chem — Radiacija	25
• Mūsų ir grožio pasaulis		26
• Šeimininkų kampelis	veda L. Murauskienė	28
• Atsiųsta paminėti		30

ILIUSTRACIJOS

B. Jokūbonienė	Kriauklės	3
I. Peterienė	Snieguoti laukai	5
I. Peterienė	Pavasaris	5
K. Kollwitz	Motina	6
K. Kollwitz	Motina	7
D. Narvydaitė	Iliustracijos	8
A. Ličkutė	Moterys	9
R. Bičiūnas	Nuotaka	10
B. Jokūbonienė	Vėjas	13
B. Jokūbonienė	Šeivos	14
V. Gedmantaitė	Vaikai	15

“MOTERIS” LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1986 m. Nr. 4(172)

NORA KULPAVIČIENĖ — *redaktorė*

Z. DIDŽBALIENĖ — *korektorė*,

L. MURAUSKIENĖ — *skyr. ved.*

L. SENKEVIČIENĖ — *administratorė*, **R. STABAČINSKIENĖ** — *ekspeditorė*

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada

Spaudė Litho-Art Limited, 971 College St., Toronto, Ont. M6H 1A6

Prenumerata metams \$10.00, garbės prenumerata \$15.00, vieno numerio kaina — \$1.75

Viršelis — lietuviškas audinys.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

“MOTERIS” Lithuanian Women’s Magazine. 1986 m. Nr. 4 (172)

Printed by Litho-Art Limited in Toronto, Ont.

moteris

1986

4(172)

BRONĖ VALANTINAITĖ-JOKŪBONIENĖ

KRIAUKLĖS (GOBELENAS)

GABRIELA MISTRAL, ČILĖS POETĖ

JUZĖ VAIŠVILAITĖ

Ketrios mergelės žaidė Ramiojo vandenyno pakrantėje. Jos pasakojo viena kitai pramanytas pasakas: kad būsiančios karalienėmis ir valdysiančios tolimas salas. Viena jų Liusilė, sakėsi, jog jos sala nematoma, bet labai graži: tai dainų, pasakų ir legendų sala. Ji ten karaliausianti.

Suaugusi ir poete tapusi, Liusilė parašė eilėraščių, kaip ji neša labai pilną pašaukimo taurę į savo nebūtą poezijos salą. Ji sakėsi, jog jai rūpi tą salą pasiekti, ir brangiosios taurės neprapilti . . .

Pilnas poetės vardas — Liusilė Godoy Alcayaga. Ji buvo Baskų kilmės, tipingai rimta ir užsispyrusi, pamaldi, pareiginga ir gera ispanų kalbos mokovė. Ji buvo aistringa ir susivaldanti, vieniša ir visus mylinti, nepaprasto jautrumo ir supratingumo asmenybė.

Vos 15-kos metų Liusilė tapo pradžios mokyklos mokytoja. Ji paskelbė pirmuosius savo eilėraščius poeto Ruben Dario literatūriniame žurnale ir 1914 m. laimėjo Čilės Poezijos konkursą. Liusilės slapyvardė buvo Gabriela Mistral. Tai dangaus ir žemės derinys: archangelo Gabrielių ir žvarbaus pietų vėjo, vadinamo mistral.

Jaunosios poetės kalba buvo tiesmuka, trumpasakė, klasikinės formos. Ji sakėsi geidaujanti rašyti “žmonių kalba” — taip, kaip aplink ją kaimelyje kalba žmonės. Ji pamilo jų tarmes, folklorą, ir visa tai persakiusi taisyklinga ispanų kalba, atvėrė nepaprastą savo tautos literatūrinį lobį.

Gabrielės jaunystė buvo labai nelaiminga. Ji pamilo jaunuolį, kurs buvo silpno, nepastovaus būdo. Jis Gabrielę mylėjo ir kaip sužadėtinę ir kaip motiną. Tačiau nebuvo jai ištikimas. Gabrielė rašė (Baladė):

*Jis su kita nuėjo.
Aš pati mačiau.
Takas nesudrebėjo.
Vėjas dvelkia minkščiau.
Mano vargšės akys
regėjo: aiškiai mačiau.*

*Jis mylės anąją
tarp margųjų žiedų.
Žydi klevas. Kąžas
dainuoja, ir man graudu.
Taip, jis myli kitą
tarp margųjų žiedų.*

*Jis bučiuoja anąją
ant temstančio jūros kranto.
Žalvariniam mėnuliui
bangelės veidą išranto.
Teneplūs mano kraujas
į vandenį ir į krantą!*

*Jis keliaus su anąja,
ir keliaus amžinai.
Dangūs jau nubalę . . .
Viešpatie, ar nežinai?!
Jis keliaus su anąja
amžinai, amžinai.*

Po eilės nesusipratimų, mylimasis nutolo nuo Gabrielės, o vėliau nusižudė. Gabrielė buvnumačiusi tą liūdną jo galą. Ji rašė:

*“Tau saulė nešvies ant tako,
kai be manęs būsi vienas.
Troškulys tavęs neapleis,
jei vandenyj aš nevirpėsiu.
Kitaip tu neišmiegosi,
tik mano išpintoj kasoj.*

*Jei toli numirsi,
per dešimtį metų po žemėm
tavo palaidoton saujon
lašės mano gaudžios ašaros.
Jausi tu, kaip virpa
mano kenčiantis kūnas,
kol pavirtęs pelenu,
jis apkris tavo veidą.*

Panašių eilėraščių susirinko daugiau. Jie buvo išleisti knygelėje. vardu “Nusiminimas” — “Desolacion”. Pati poetė tą rinkinį vadino: “gražus prasikeikimas”.

Kiek aprimusi, Gabrielė visą savo dėmesį ir širdį skyrė savo mokyklos vaikučiams. Ji juos mylėjo ir linksmomis eilutėmis troško juos pradžiuginti. Gimė naujas jos poezijos rinkinys, skirtas vaikučiams ir jų motinoms. vardu “Švelnumas” — “Temura”. Luošam mokinukui ji rašė:

*Eina jie smagiai ratelio
ir dainuoja, kaip padūkę.*

*Jei ratelio tu neini,
tedainuoja tavo širdukė.*

Nemažiau dėmesio ji skyrė savo amžiaus draugėms — motinoms. Jų meilę ir susirūpinimą kūdikiu ji atjautė, kaip savo pačios rūpesčius. Motinystėje ji regėjo moters didį kosminį likimą. Ji rašė (Lopšinė):

SNIEGUOTI LAUKAI

ILONA PETERIENĖ

PAVASARIS

*Bangų dyvinų milijonais
jūra banguoja.
Klausaus mylimų vandenų
ir vaiką linguoju.*

*Vėjas klajūnas naktį
kviečius siūbuoja.
Klausausi mylimo vėjo
ir vaiką linguoju.*

*Kūrėjas pasaulių tūkstančius
erdvį rikiuoja.
Šešėlyj juntų Jo ranką
ir vaiką linguoju.*

“. . . Tebūna lengva mano ranka, kai bausiu, tebūna švelni, kai glostysiu. Tesibaru nenorom, kad jausčiau jog tai darau iš meilės. Tebūna mano plytinė mokykla tikra šventovė, te mano degantis entuziazmas pripildo klases ir kiemą. Tedainuoja mano širdis — kilni kolona. tebūna mano valios gerumas — grynas auksas, kurio taip reikia mano skurdžiai mokyklai . . .
. . . Drauge, lydek mane! Prilaikyk! Dažnai tik Tave vieną turėsiu. Tu tada mane priglausi prie širdies, kuri buvo taip vieniša ir apleista. Tavo akyse ieškosiu saldžios paguodos . . .
. . . Duok man paprastumo ir duok man gilumo. išlaisvink mane nuo komplikotumo ir banalumo, kai kasdieną mokysiu.

Likiminė rimtis dvelkia ir Gabrielės lopšinėse. Ne visos jos tokios iškilmingos — yra ir žaismingų, linksmųjų, kai poetė kreipiasi tiesiai į vaiką “vaikiška” kalba:

*Rausvoji roželė,
kur vakar nuraškėm,
ugnies gvazdikėlis
pakvipęs medum,
šviežiai kepta duona,
medus ir anyžius,
auksinė žuvytė,
kur žiba liepsnom —*

*visa bus tavo,
mamutės mažyti,
jei greitai užmigęs,
sapnuosi lig ryto.*

*Sakau, bus roželė,
taip pat gvazdikėlis,
sakau, obuolėlis
saldus, kaip medus,
žuvytė iš aukso,
ir dar daug dalykų,
jei, greitai užmigęs,
miegosi ramus.*

Gabrielė ruošėsi aukštesniųjų mokyklų licencijatui. Atsidėjusi studijavo pedagogiką. Ji parašė “Mokytojos Malda”. išverstą į visas pasaulio kalbas:

K. KOLLWITZ

MOTINA

. . . Kas rytas, atėjus mokyklon, leisk, kad mano žvilgsnis žvelgtų aukščiau mano pačios reikalų. Teneatsinešu savo darbo stalo savo menkų skausmų, nemalonumų ir liūdesio . . .”

Gabrielė taip pat rašė apie savo gimtinę Čilę: jos upes, ežerus, vandenkričius ir gamtovaizdžius. Daugelis eilėraščių buvo spausdinami ne vien Čilės, bet ir kitų lotynų Amerikos kraštų spaudoje.

Gabrielė buvo gimnazijos vedėja Temuco miestelyje. 1922 m., pagarsėjusi kaip pažangi pedagogė, buvo pakviesta į Meksiką organizuoti mokyklų tinklą kaimams. Ten dirbdama, ji ilgėjosi Čilės, sakėsi norinti “grįžti namo ožkų ganyti”.

1924 m. ji aplankė JAV-es, vėliau Prancūziją, Italiją ir Ispaniją. Grįžusi Čilėn, ji jautėsi ne vien savo krašto, bet viso pasaulio vaikų motina. Jai labai rūpėjo ir neramino vaikų skurdas pasaulyje. Ji rašė apie basą vaikutį:

*. . . Suskirdę kojelės
nuo gruodo ir sniego
sopančios bėga
ir bėga.*

*Bėkit tiesiais
takeliais rojiškais
kojelės tobulos,
herojiškos.*

*Jūs — brangmenėliai
skubą alėja —
kaip žmonės praeina
jūs nepastebėję?*

Namie Gabrielė ilsėjosi ne ilgai: ji buvo paskirta į Tautų Sąjungos Intelektualinio Bendradarbiavimo skyrių Čilės atstove. Būdama tose pareigose ji keliavo po pasaulį su paskaitomis. Galop, buvo paskirta Čilės konsule Neapolyje.

Gabrielė labai atjautė nuo pilietinio karo nukentėjusias ispanų šeimas, ypač vaikučius. Jiems šelpti ji paskyrė stambų savo poezijos rinkinį, vardu “Skynimai”. Toje knygoje nebėra aistrų tankmės: emocijos išauga tvirtos ir tiesios, kaip skynimų pušys, iširėžusios į tyrą dangų. Jos poezijos temos darosi universalios, svarbios, visiems įdomios. 1945 m. jai buvo paskirta Nobelio premija. Gabrielė buvo pirmoji Pietų Amerikos rašytoja, gavusi tą premiją.

Paskutiniai jos eilėraščiai pasirodė rinkinyje “Lagar”, kurs išėjo 1954 m. dviem dalim. Apie juos poetė sakė: “Juos rašiau skaitytojui, ūmai

K. KOLLWITZ

MOTINA

pasirodydama, kaip laumė, palinksmindama jį, paėjėdama su juos, ir staiga dingdama”.

Tapusi Čilės Pasiuntine New Yorke, Gabrielė buvo viena iš UNICEF organizatorių. Ji parašė “Atsišaukimą Vaikų Reikalų” ir buvo Vaikų Fondo viena steigėjų.

Ji pasimirė vėžio liga 1957 m. nesulaukusi pilnų 60-ties metų. 1958 m. Madride pasirodė jos raštų pilnas rinkinys. Jos poezija pagarsėjo visame pasaulyje ir yra verčiama į visas kalbas.

Vertimai J. Vaišvilaitės iš rinkinių:

Poemas de Gabriela Mistral. El Arco y La Lira. Editorial Horizonte. Medellin. Colombia. Coleccion de Jorge Montoya Toro
Selected Poems of Gabriela Mistral, ed. Doris Dana. Johns Hopkins Press. Baltimore 1961

DATA

Be turinio,
Be parašo
Manasis laiškas,
Tik tuščiam puslapy data —
Ją prisiminus, aišku —
Nebuvo pasaka baigta.

Seniai į nebūtį nuniro
Tos pasakos
Dalyviai du —
O aš dar vis ilgiuos
To džiaugsmo tyro,
Ir nelaimėtos
Laimės valandų.

PASKUTINIS TANGO

Sapnavau —
Tu šoki tango pajūry,
Ir tyliai tari savo šokėjai:
Neieškoki žiedo —
Jis nuskendo . . .
Ne visi čia laimę randa.

O pro žaidžiančias putas
Galvas kaišioja undinės:
Tai tas, tai tas, tai tas!
Šoksime čia su juo
Suktinį!

Ir matau —
Nauja knyga,
Skirta naujai
Andromachai . . .

Ir staiga
Sako "kažkas":
Taškas!

Kur šokėjos, kur undinės?
Tango buvo paskutinis!

ŽUVĖDRA

Pajūry, pajūry,
Paplūdimėly,
Žuvėdrų pulkelis
Vestuves kėlė . . .

Bet ankstų rytelį
Kažkas nutiko:
Jaunoji pakilus
Graudžiai sukliko:

Jaunasis — begėdis
Į kitą žiūrį —
Jaunoji žuvėdra
Nėrė į jūrą . . .

KAIP TAVO VARDAS?

RŪTA KLEVA VIDŽIŪNIENĖ

A. LIČKUTĖ

MOTERYS

Per plačiai atvirą antro aukšto langą kambarin žvelgė spalvingas Naujosios Anglijos ruduo. Ryškiai geltoni medžio lapai siekė rėmą, spindėdami aukso varšomis besileidžiančios saulės spinduliuose.

Mykolas linksmai suposi savo kėdėje, visa burna šypsodamasis pusbroliui Romui, nelaukta užėjusiam jį aplankyti.

Siurbtelėjęs alaus, Romas nebeiškentė:

— Pagaliau pasakyk, ilgiau nekankinęs, kas šandien tave daro tokį neįprastai laimingą. Paprastai gi būni pilnas priekaištų tave nelabai lepinančiam pasauliui.

Mykolo akys žybtelėjo.

— Norėtum sužinoti, ar ne? Kaip pats štai sakai, mane tikrai nelengva padaryti laimingu. O dabar laimė švieste šviečia iš mano veido.

— Kas gi tokio nepaprasto įvyko tavo gyvenime?

— Giliukas, tikras giliukas! Be jokių pastangų ruošiuosi uždirbti tūkstantį dolerių. Vyrui be pastovaus darbo tai beveik neįtikėtina.

— Darbą pastovų tai galėjai visada turėti, tik kad tau viskas greit atsibosta, mėgsti lengvą ir nerūpestingą gyvenimą. Iš kur dabar tau iškrito tas tūkstantis dolerių?

— Bus ir antras, bus ir antras, tik reikės truputį palūkėti.

— Už ką gi?

— Už tai, kad esu jaunas, gražus lietuvis vyras.

- Nuo kada už tai pinigų moka?

- O, matai, šį kartą moka. Gerai, nebekankinsiu tavęs, broliu, papasakosiu tau šitą taip netikėtą istoriją. Kaip žinai, esu nevedęs.

— Žinau, kas gi už tokio nerimto vyruko eitų?

— O, matai, atsirado. Už savaitės būsiu vedęs vyras.

— Negali būti! Ar tai jaunoji atsineša tą tūkstantį dolerių?

— Du, vyruti, du!

— Tai tave perka už pinigų?

— Pinigai ne dūmai, akių negraūžia, sakydavo mano tėvukas. Tik čia dalykas šiek tiek kitoks. Tik paklausyk, nes jei nebūtum pusbrolis, niekad nepasakočiau. Ir kad man tylėtum, kaip žemė.

— Pasižadu.

— Šį rytą užėina pas mane toks žmogelis ir teiraujasi, ar aš esu Mykolas Šukis, jaunas ir nevedęs. Sakau: “Taip, jaunas, gražus ir labai laimingas nevedęs”.

— Taip ir pasakei?

— Taigi. Bet tik paklausyk toliau. Atėjau prašyti tamstos pagalbos, — sako žmogutis. — Yra atvažiavęs iš Lietuvos mano sesers duktė. Labai norėtume visa šeima, kad pasiliktų čia Amerikoje, nes koks gi likimas ten jos laukia. Tai sugalvojome išeitį: sudėjome giminė du tūkstančius dolerių ir atiduosime juos tamstai, jei ją sutiktum vesti. Nieko daugiau, tik vesti, nes tai jai suteiktų šio krašto pilietybę. Po vestuvių kiekvienas eisite savo keliais. Mes lauksim jos atgal sugrįžtant jau kaip šio krašto piliečio žmonos, o tamsta galėsi gyventi, lyg nieko neįvyko, tik būsi dviem tūkstančiais turtingesnis. Paskui užvesime skyrybas neva tai dėl nesugyvenamo būdo, ir visi būsim laimingi.

— Neįtikėtina, — purtė galvą Romas.

— Du tūkstančiai dolerių!

— Tai tu tuoj ir sutikai?

— O ko gi lauksiu? Ar tu nesutiktum, jei pinigai būtų taip labai reikalingi?

— Negertum tiek, prilaikytum darbą, tai gal būtum dar net daugiau susitaupęs . . .

— Ar tai tam aš viską pasakoju, kad gaučiau pamokslą? — supyko Mykolas, suraukdamas kaktą. — O gal ima pavydas, kad ne pas tave atėjo?

— Žmogau, nesikarščiuok, man gi viską staigiai išdėjai, kad visai susimaišiau. Geriau papasakok, kaip dalykai toliau susiklostė.

— Ką gi, ilgai nė negalvojau. Žmogelis sako, kad vieną tūkstantį gaučiau dabar greit, o antrą tai jau tik po ceremonijos. Viskuo kitu jie patys pasirūpins.

— O jaunosios vardą, ar žinai?

— Rodos kad Aldutė, o gal panašus. Vyruti, dar po alų, už tą tūkstantį, kurį šią savaitę gaunu. Rytoj einam kokių ten leidimų, ar ko ten valdžia tokiu atveju reikalauja. Tai bent pagyvensim! Ar sutinki būti pabroliu?

— Jei jau tikrai kvieti.

Dabar ir Romas pradėjo šypsotis. Po antro alaus, o gal ir trečio, vedybų pasiūlymas pradėjo atrodyti visai ne taip kvailas. Ir padėsi mergaitei, ir tapsi turtingas. Praktiška, o ir patriotiška.

Mykolas suposi laimingas savo kėdėje ir pynė ateities planus. Du tūkstančiai, tai ne juokas! Gal užpirkti naują automobilį? Daug gražių rūbų?

Saulė jau buvo nusileidus ir medžių šešėliai stovėjo tamsūs ir nebylūs, kai Romas išsvirduliavo namo. Tokios naujienos! Kas galėjo tikėtis tokių naujienų!

Gal dalinai nuo išgerto alaus, o gal nuo tų gerų naujienų, Romo miegas buvo neramus ir sapnai sunkoki. Dar gerokai prieš aušrą pabudęs pajuto, kad niekaip negali atsikratyti seniai pergyventu jausmu, kuris per daugelį metų vis sugrįždavo vaikystės atsiminimuose. Buvo tada jis, rodos, ar ne dvylikos metų berniokas ir gyveno su tėvais mažam miestelyje, pokario metais giminių atsikviesti ir aprūpinti. Tais metais kaip tik pasitaikė, kad giminaičių duktė Adeliukė, stamboka ir jau pabuvus mergina, pagaliau susirado jaunikį. Rodos, buvo airių kilmės, kas tėvams nelabai patiko, bet, kaip tetytė išsireiškė, nelabai buvo iš ko rinktis. Jau buvo sutarę vestuves prieš kelis mėnesius, net svečiai buvo sukvieisti, bet jiedu apsipyko ir išsiskyrė, tai ir vestuvės iširo. Matė tada Romas Adeliukę graudžiai verkiant, o motiną ją vis barant ir mokinant, tik nelabai suprato, už ką čia reikėjo barti. Jaunieji, tačiau, susitaikė ir vėl buvo išsiuntinėti vestuviniai pakvietimai.

Bažnyčion buvo suėję visi giminės ir draugai, degė visos žvakės ir kažkas labai šventiškai grojo vargonais. Romukas sėdėjo pirmoje eilėje su tėvais ir giminaičiais, o tai buvo pirmos vestuvės, kur ir jis buvo pasipuošęs svečias. Adeliukę jis mylėjo, ji visados jį pakalbindavo ir mokė anglų kalbos. Dabar štai atsiminė nemigo kankinamas Romas, kad vargonai tada grojo nepaprastai ilgai, paskui žmonės ėmė dairytis ir kuždėtis, kol išėjęs kunigėlis nepranešė, kad vestuvių nebus, jaunikis neatvyko. Šeimai subėgus į prieangį, ten širdį plėšiančiai raudėjo Adeliukė, sukniubusi prie didžiulio kryžiaus ir pabėrusi gėles ant žemės. Šis vaikiskas pergyvenimas labai graudžiai užsiliko širdyje, kad daugiau į jokias vestuves nebenorėjo net eiti.

Savaitė bėgo greitai ir pasipuošusių giminių būrelis sugužėjo į kuklias miesto valdžios patalpas. Romo pamergė buvo graži jauna mergina, kuriai jis įteikė mažutę dovanėlę. Pamatė ir jaunąją, liekną ir mėlynakę, nedrąsiai besišypsantią su gėlių puokšte, kai ją per didžiulį duris įvedė gerasis dėdė. Romas, kuris atvažiavo jau su gerokai įtraukusiu Mykolu, pradėjo dairytis pusbrolio, tuo tarpu abi merginos taisėsi plaukus, šnekučiavosi, lūkuriavo jaunikio. Romo širdyje jau pradėjo atsirasti keistas šaltis — Mykolo nesimatė. Atsiminė jį sakant, kad dar bėgas paimti gurkšnelį ant drąsos netoli esančiame barelyje, bet dabar sąmyšyje kažkaip apie jį buvo primiršęs. Bėgo minutės ir jaunoji su dėde pajudėjo pirmyn. Prisiartinus prie teisėjo kambario visi nutilo. Mykolo ten nebuvo.

Sekė ilgoka tyla. Kažkaip atmintyje vėl pamatės raudančią Adeliukę. Romas trumpam užsidengė rankomis akis pats nesuvokdamas, ką daro, tik paspaudė atsiprašančiai savo pamergės ranką ir išėjo į priekį. Giminaite atlydėjęs dėdė klausiamai pažvelgė į priėjusį.

— Kas atsitiko?

— Mykolas buvo išgėres ir, turbūt, pabėgo, bet leiskit man pabūti jo vietoje, labai prašau. Tik tegul niekas to neišduoda.

Mėlynos merginos akys išsiplėtė iš nustebimo, kai dėdė apkabino Romo pečius ir, vos ištares "dėkui", nuėjo į šalį.

Romui staigiai pasidarė nuostabiai ramu ir gera. Paėmęs Aldutės ranką ją švelniai pasuko teisėjo pusėn. Kartojo beveik automatiškai jiems sakomus žodžius ir taip lyg migloje tapo surištas su išsigandusia mergina, kurios visai net nepažinojo.

— Kas dabar, kas toliau? — širdyje giliai aidėjo klausimas, bet pats nustebęs savo viduje atsakė:

— Ne, ne, tu neverksi, neraudosi, kaip Adeliukė. Ne, ne.

Išėjus iš salės Romas neatsakinėjo į užklausimus, tik rūpestingai nuvedė nuotaką į laukiantį automobilį. Ši pakėlė ašarotas akis.

— Kas dabar bus?

— Nežinau, Aldute. Pats nežinau, bet kitaip negalėjau. Telioka baigti vaidinimą iki galo, vėliau viską tegul sutvarkys aiškesnės galvos, juk giminės suprato, kas įvyko. O dabar juk bus vakarienė, ar ne? Tu tik šypsokis ir niekam neatsakinėk į klausimus, gerai?

— O kaip tavo vardas?

— Romas. Bet šiandien esu Mykolas, kaip dokumente pasirašyta.

— Ačiū tau, gerasis Romai.

ŽYMIJOI MENININKĖ

BRONĖ

VALANTINAITĖ-JOKŪBONIENĖ

ONĖ ADOMAITIENĖ

Paskutiniuosius trejetą gimnazijos metų mokiausi Mažeikiuose ir teko gyventi name, kur ir Valantinų šeima buvo įsikūrusi. Bronelė buvo tada penktokė, o mudvi su jos sesute Joana lankėme šeštąją klasę. Bronė, gimusi Biržuose, vaikystę leidusi Kaune, tarme ir visa savo esybe buvo tikra žemaitė, tai gal kiek audringesnio temperamento. Mes iš karto susidraugavom ir dienas, o daugel kartų net labai vėlyvus vakarus praleisdavom drauge. Mėgome skaityti, tai skaitėm pakaitom. Pagriebdavom kokį romaną ir tuoj į mano mažytį kambariuką — viena mūsų skaitom balsiai, o kitos mezgame, siuvinėjame ir . . . kojines adome. Tai buvo laikai — skaidrių jaunystės dienų virtinė, kai terūpėjo tik gerus pažymius parsinešti, o visa kita buvo džiaugsmas, juokas, žaismas! Mūsų gatvė rėmėsi į mišką, apsupta pievų ir laukų, kur pavasariais mėgindavom pagauti peteliškes ir karkvabalius, ar mėnulį nusirašyti . . . nenujautėme, kad likimas mus išmėtys iš tėviškių, išblašys po platų pasaulį. Tai buvo 1942-rieji metai.

Užplūsta srautas prisiminimų, kai vokiečių okupacijos metais miestuose pradėjo pritrūkti maisto ir miestiečiai atsigręžė į kaimo pusę. Mano tėviškėj nuolat vasaras praleisdavo Joana, o ir Bronė buvo dažna mūsų viešnia. Dirbdavome laukų darbus vidurvasarį ir su visa šeimyna dainuodavom, dainuodavom . . . Menasi prieš-pakutinė vasara tėviškėj, mano numylėtuose Žiogaičiuose. Išprašiau tėvelių, kad leistų suruošti jaunimui pobūvį. Vyriausia to subuvimo šeimnininkė buvo Bronelė, o mūsų šeimynos moterys ir, žinoma, aš.

buvome tik padėjėjomis. Iš po jos rankų išaugo gražiausi tortai ir kiti įvairiausi patiekalai. Jai tada buvo suėję vos septyniolika metų, bet kulinarijoje nusimanė geriau už suaugusias. Iš apylinkės ir miesto suplaukė — suvažiavo tiek gražaus jaunimo; skambėjo dainos, jaunatviškas juokas iki vėlumos. Skynėme laukų ramunes, violetinius kukalius ir mėlynas, lyg lietuvaitės akys — rugiagėles . . . Tai buvo paskutinė graži vasara tėviškėj, kai dar frontas buvo toli, ir gal tik vyresnieji nujautė ką nors grasinančio. Mes jaunuoliai net nenujautėme, kad sekančią vasarą to nepakartosime . . .

B. Valantinaitė iš jaunystės jau linko į dailę. Priklausė piešimo būreliui, ir mūsų akyse ji jau reiškėsi kaip tikra dailininkė: piešdavo mūsų portretus, o mes vis pozuodavom. Pamenu, jau tada išgaudavo panašumo. Bronė buvo ne tik darbšti, bet ir išradinga. Ji visada sugebėjo rasti išeitį iš kiekvienos padėties. Karo metu buvo sunku įsigyti naujų rūbų, bet Bronelė buvo visada pasipuošusi: iš seno tėvo palto pasisiuvo sau paltuką, o iš jo aksominės kepurės — skrybėlaitę.

Paskutinė vasara tėviškėj jau buvo niūri ir perpinta baime. Girdėjosi dundėjimas nuo Viekšnių pusės, kur anapus Ventos buvo nusistovėjęs frontas. Valantinų šeima buvo pas mus paslėpę savo geresnių rūbų ir baldų, kad kartais Mažeikius bombarduojant neliktų be nieko. Lietuvių tautą užgriuvo vėl didžiulė, baisi karo grėsmė. Tą rudenį mūsų šeimai buvo lemta apieisti tėviškę ir iškelti į nežinią. Čia ir nutrūko mudviejų su Bronele draugystės ryšis — nusileido tarp mūsų geležinė uždanga . . .

Kai po daugelio metų teko skaityti spaudoj apie dailininkę Bronę Valantinaitę, nesistebėjau, nes juk kitaip negalėjo būti: ji menininkė juk ir gimusi buvo! Su džiaugsmu pradėjau sekti jos gyvenimo kelią, o vėliau ir laiškais pasikeitėme. Po daugelio nesimatymo metų susitikome Vilniuje. Prisipažinsiu, baiminausi ir galvoje pynėsi prieštaringos mintys. Ji tokia žymi menininkė, gal puikuosis? Jos vyras pagarsėjęs skulptorius. Darėsi nedrąsu — pasijutau nelygi tokiems milžinams . . . Kaip pokalbį užmegsim? Ką apie save turiu pasakyti, juk nieko apčiuopiamo nepasiekiau . . . Tačiau tai truko tik akimirka. Kai puolėme viena kitai į glėbį, kai išgirdome viena kitos balsus, tie išsiskyrimo metai sutirpo netyčia nuriedėjusioj ašaroj ir mudvi tapome vėl nerūpestingomis gimnazistėmis . . .

Likimas lėmė mums vėl susitikti ir keletą savačių praleisti drauge mūsų trobelėj, Bristol kalvose. Bronelę pažinau tada dar iš arčiau ir supratau, kad jos veržlumas, darbštumas bei produktyvumas toks beribis, turbūt, dėl to, kad jai nereikia daug poilsio. Ji gali skaityti iki vėlybos nakties, ir, vos keletą valandų numi-

gusi, vėl ankstyvą rytą keltis pailsėjusi, šviežia, pilna kūrybinės energijos. Nepamirštamai liks tų ankstyvų rytmečių mudviejų pokalbiai . . . Jie sukosi daugiausia apie meną. Ji man atidarė duris į naują, iki šiol nepažintą, o tuo tarpu visą gyvenimą mane supusį pasaulį. Mus apglėbęs gamtos pasaulis ir yra tas aruodas, iš kurio semiami meno turtai. Pasivaikščiojimuose kiekviena gėlytė ar lapelis įgavo kitonišką prasmę, negu iki šiol pažinau. Man ji suteikė lobius žinių gobelenų audime, dailėj ir menišką tekstilę, todėl jaučiuosi, lyg būčiau lankiusi meno mokyklą.

B. Valantinaitės-Jokūbonienės produktyvumas nuostabus, ir sulaukusi jau brandaus amžiaus nė kiek nesulėtėja, o kuria gobeleną po gobeleno, bent vieną, o kartais net po dvejetą į metus. Užbaigusi vieną kūrinį jaučiasi išsisėmusi, bet neilgam — vėl gimsta nauja idėja ir ją reikia įgyvendinti. Ji daug skaito, domisi

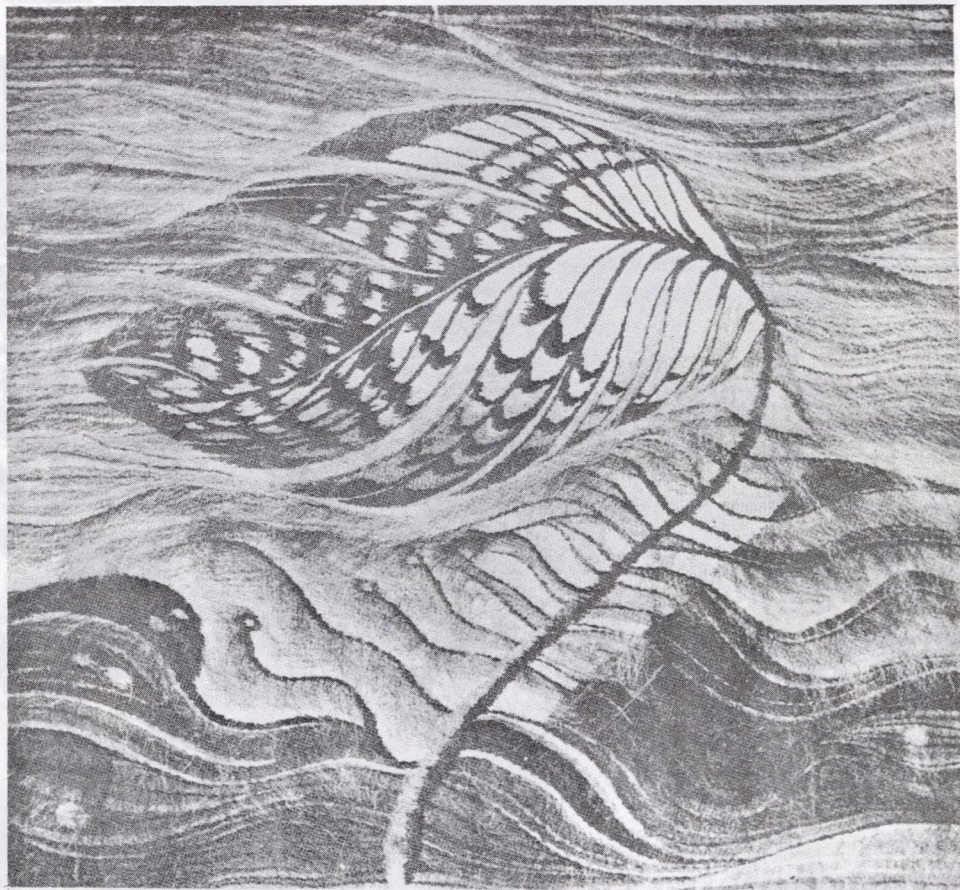
poezija, kur randa atramą savo naujiems, bręstantiems sumanymams.

Energija, nukreipta tinkama linkme, stebuklus daro. B. Valantinaitė turi marias energijos, nes ji jau tokia gimė. Jos darbštumui maža kas prilygtų — ji nesigaili savęs. Nesustabdė jos nei šeima, nei kasdienybė. Jai netrūksta savimi pasitikėjimo — ji žino, kas ją traukia ir to ji siekia visom jėgom. Išsišnekėjom, kaip 1945 m. . . susipakavusi savo reikalingiausius daiktelius, patraukė į Kauną, į meno mokyklą, kur galėtų plėtoti savo įgimtą talentą. Mums tas Lietuvos gyvenimo laikotarpis nežinomas, įsivaizduojamas tik iš pasakojimų, kurie apdengti tam tikru rūku. Ji, tačiau, tą laikotarpį gyveno. Realybė buvo tokia, kad iš Mažeikių kelionė į Kauną užtruko . . . dvi savaites. Tačiau ji nesusvyravo ir negrįžo atgal pas mamą, o pasiekė Kauną ir stojo Dailės institutą, kurį baigė 1951 m.

**B. VALANTINAITĖ
-JOKŪBONIENĖ**

VĖJAS (GOBELENAS)

Jos kūryba skirstoma į dvi pagrindines fazes. Pradžioje kūrė grafikos forma plakatus, knygų apipavidalinimus, o vėliau perėjo į monotipiją, sukurdamą ciklus “Žydriosios baladės”, “Lietuva”, “Italija”, “Gyvenimo laikotarpiai”. Tai buvo vaizdavimo laikotarpis — variacijos gamtos temomis. Ilgainiui ėmė jausti, kad grafikos forma jau išsemta, ir kyla pavojus kartotis. Apie 1968 m. gavo dovanų skrynią lino ir vilnos ir tada atsivėrė dailininkei naujas pasaulis — tekstilės sritis. Pajuto, kad gamtą galima kitaip vaizduoti, ją transformuojant — suteikiant jai meninę formą. Pirštais jausti siūlą, liesti spalvas, užčiuopti jų neišsenkamus niuansus ir iš tų spalvų kurti naujas formas — buvo atradimas ir džiaugsmas! Jei grafikoje dailininkė varžė ir ribojė formatas bei technologija, su gobelenu atsivėrė neribotos galimybės. Suasmenintos gamtos motyvas, išvestas į erdvę — neramią, banguojančią, pulsuojančią, atatiko dailininkės prigimtį ir temperamentą. Gimė pirmasis gobelenas “Pegasas”, kur žirgas skrieja per debesis, per erdvę, tarytum nešdamas ją pačią ir visą jos šeimą. Jos gobelenuose suvokiama neišsenkamų niuansų spalvų santykių judesys ir lengvumas, kurie sunkiai nusakomi, juos reikia pamatyti, kad pajusti kūrybinę mintį.

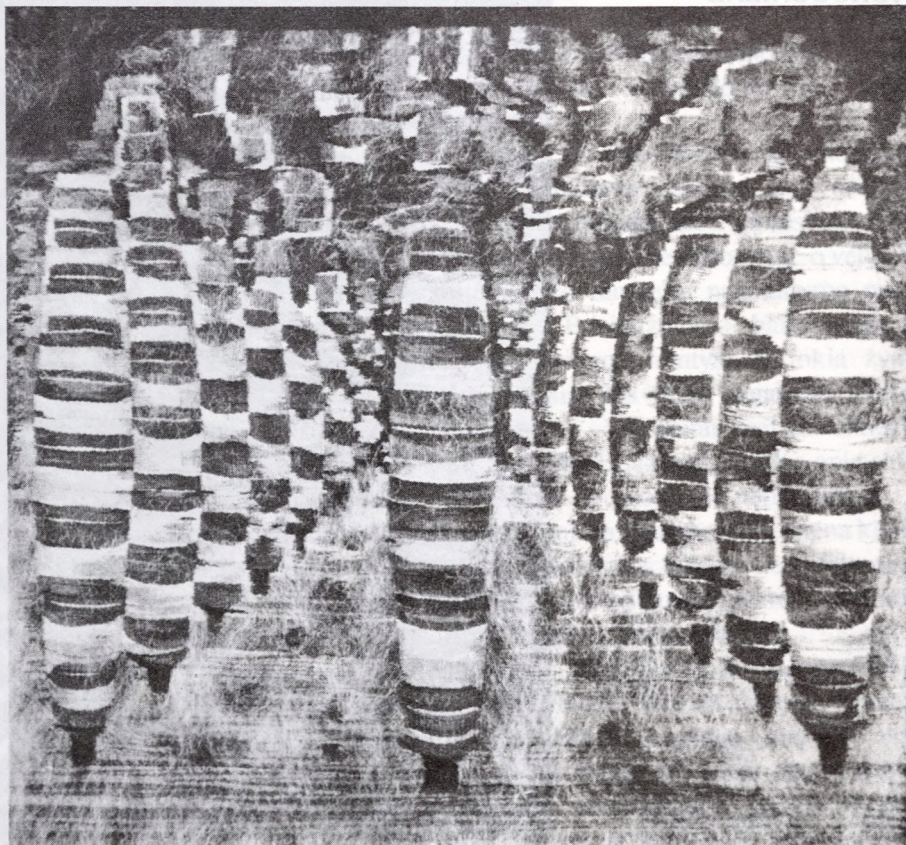
B. Valantinaitė yra sukūrusi daug batikos darbų, kuriuose vaizduojama gamta ir jos reiškiniai. Dailininkė, žiūrėdama į langu nuriedantį lietaus lašą, mato jame tarytum žmogaus šešėlį, lyg palinkusį moters siluetą, ir sukuria batiką “Lietus”, sudaranti monotoniško lietaus barbenimo įspūdį . . .

Dailininkė yra daug keliavusi ir savo darbu eksponavusi daugelyje pasaulio kraštų. Dailės parodose dalyvauja jau nuo 1954 m. ir yra apkeliavusi Italiją, J. A. V., Ispaniją, Prancūziją, Švediją ir Vak. Vokietiją. Jos asmeninės parodos buvo surengtos Vilniuje, Kaune, Panevėžyje, Taline, Tartu ir Maskvoje. Ji savo kūryba pasauliui pristato Lietuvą kaip aukštų dvasinių turtų šalį — įrikiuoja į kūrybingų tautų tarpą.

Jokūbonų šeimos atžalos žengia tėvų keliais: dukte Eglė jau žymi skulptorė, o sūnus Julius dailininkas, baigias Vilniaus Dailės Institutą.

Ko palinkėti Bronei Valantinaitei-Jokūbonienei švenčiančiai savo brandžią gyvenimo sukaktį — šešiasdešimtąjį gimtadienį? Kūrybinio polėkio? Jo ji turi su kaupu! Tik sveikatos ir dar kartą sveikatos, kad savo darbais dar daugelį metų mus džiugintų!

B. VALANTINAITE
-JOKŪBONIENE

ŠEIVOS (GOBELENAS)

SAKRAMENTAI

V. HUDSON

Sakramentai yra — ką mes veikiame bažnyčioje.
Ką mes darome namie, tai jau visai kas kita.
Virimas ir siuvimas ir ištraukimas dulkių su siurbliu
iš kilimo: valgymas ir miegojimas — prausimasis ir
meldimasis, nėra sakramentai.

* * *

Kai dar esi labai maža ir negraži mergaitė, kas nors,
koks nors gailestingas žmogus nuneša tave į bažnyčią
paguldęs ant pagalvio, — ir kai išneša tave vėl iš tenai,
tada jau esi Dievo vaikas ir paveldėtojas Dangaus
Karalystės. Kunigas pila vandenį ant tavo galvos — ir
tai jau yra sakramentas.

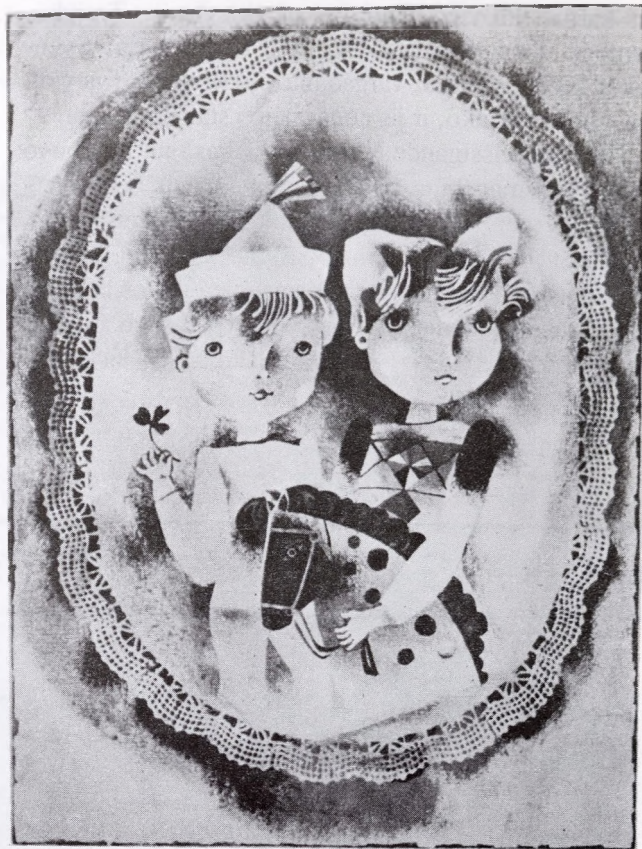
Būdama dvylikos metų, sugrįžti bažnyčion pati
viena: pasipuošusi gražiausia suknele ir naujais batais,
(rankoj nešina nauja maldaknygė — kurią tavo mama
tau padovanojo): ir prisiartini prie vyskupo. Kai jis
atsistoja, tu atsiklaupi, jis uždeda rankas tau ant galvos
ir tada priklausai episkopaliečiams. Ir gauni daugiau
Dvasios. Visi tave sveikina ir bučiuoja — ir tai yra
sakramentas.

Taip pat kai bažnyčioje priimi Duoną ir Vyną, tas irgi
yra sakramentas.

* * *

Sakramentas yra taip pat, kai įeini į bažnyčią savo
vestuvių dieną. (Išsipuošusi kaip kad niekada savo
gyvenime.)

Ir galų gale, kai numiršti, ir tave vėl neša atgal į
bažnyčią: (ir čia jau reikia šešių žmonių, idant tave

V. GEDMANTAITE

VAIKAI

pakeltų)! Visi žmonės verkia. Ir tai pats paskutinis
sakramentas, kurį tik šiame gyvenime gausi.

* * *

Vieną dieną mums nusibodo žaisti “hop-scotch” ir
“katės-lupimą”, ir tada aš sakau vaikams:

“Žaiskime krikštijimą.”

Aš dar paklausiau kaimynės:

“Ar galime mes žaisti krikštijimą jūsų vandens
bačkų? Ir ji net nepakėlusi akių nuo savo mežginio,
atsakė, jog galime.

Nubėgus namo, užsidėjau tėvo švarką ir skrybėlę, jog
atrodyčiau panašesnė į Baptistų bažnyčiai priklausančią
dvasiškį: o tuo tarpu mano draugė Ona sušaukė grupelę
vaikų.

Kai vaikai susirinko, aš padariau rimtą miną ir sakiau
jiems:

“Visi jūs nuodėmingi žmonės, prisiartinkite
arčiau.” Nei vienas iš jų net nepakrutėjo. Tik tai pats
mažiausias vaikas visame būryje, dviejų metų Melvinas
žengė žingsnį į priekį.

Laikydama jį už vystyklo, aš mėginau įmerkti jį į
statinę vandens. Aš norėjau įmerkti jį į statinę vandens

tris kartus. Po vieną kartą — už kiekvieną Trejybės Asmenį. Taip man bėmerkiant jį trečią kartą, Šventosios Dvasios vardu, vargšo mažojo Melvino vystyklo susegimas nutrūko, ir jis nugarmėjo į statinės dugną.

Visi vaikai išsigando ir išsibėgiojo kas sau. Ir nebuvo nieko, kas man būtų padėjęs išsigelbėti iš bėdos. Aš greitai perverčiau statinę vandens, kad Melviną ištraukčiau. Tada apverčiau jį patį aukšty n kojom ir išpumpavau iš jo vandenį; kai jis atsigavo iš tos baimės, nuvedžiau jį į namus. Tada nuėjau pas savo mieląją kaimynę poniją Harris — ir papasakojau jai viską kas man buvo atsitikę.

Ji iš pradžių tik palingavo galvą ir nieko nesakė, bet paskui pasižiūrėjo į mane ir prabilo:

“Žinai ką?”

“Ką?”

“Vyskupui būtų visai ne pro šalį turėti tokią statinę vandens bažnyčios kieme. Būtų visai neprošalį, jeigu vienas kitas iš jo parapijiečių paragautų tai ką mažasis Melvinas paragavo.”

Ir tada ponija Harris atsiduso ir pridūrė:

“O dabar kalbėkime apie žuvavimą.”

Mes taip ir padarėme.

(Vertė D. Sadūnaitė)

• K N Y G O S

KNYGŲ APŽVALGA

Lietuvos Agonija anglų kalba

Jurgis Gliuda — “Agony”, A Literary Approach To History. Iš lietuvių kalbos išvertė Jonas Zdanys. Išleido Šaulių sąjunga — 1985 m. Spaudė M. Morkūnas — Čikagoje. Kaina nepažymėta.

Ne romaninės, o mokslinės knygos formato, baltu viršeliu, raudonomis raidėmis išrašytas titulinis žodis — “Agony”. Tai vertimas iš to paties autoriaus romano “Agonija” išleisto “Nidos” Knygų klubo Anglijoje — 1965 m.

Romanas “Agonija” tada turėjo didelį pasisekimą, buvo tikru lietuvių “best-seller’iu.” Daugelis skaitytojų tuoj pageidavo, kad būtų išversta į kitas kalbas. . . . Praėjo 20 metų, kol tai įvyko! Tas parodo lėtą mūsų knygos kursą, labai lėtą tempą net ir geresnės literatūros, net ir reklaminių mūsų tautai, vertimų, bei paskleidimo tarp sveimtųjų.

“Agony” yra jau trečioji Jurgio Gliudos

knyga anglų kalba. Pirmosios dvi buvo: “House Upon the Sand” (iš romano “Namai ant smėlio”, atnešusio autoriui pirmutinę “Draugo” premiją), ir “Simas” (apie Simo Kudirkos laimingai pasibaigusią “odisėją”). Pastaroji knyga vaizduoja Lietuvos nusivylimus ir kančias, tikrą dvasinę ir fizinę agoniją. — 1940-tų metų pavasarį ir vasarą, kai jauna ir gabi valstybė buvo paniekinta ir sutrypta klastingų bei gobšių Sovietų sąjungos užmačių. Tai knyga apie Lietuvos Nepriklausomybės laidotuves. . . . Rašytojo-laureato Jurgio Gliudos įžvalgumas ir “laki plunksna” knyga padaro labai įdomią mums patiems ir, tikėkime, kad ji patrauks dėmesį ir angliškai skaitančiųjų, bei lietuvių tautos teisių ir reikalų supratimą. Užtat knyga naudinga perskaityti mūsų jaunimui, taip pat, anglosaksų visuomenei, — kad būtų labiau pažinta skaudi Lietuvos praeitis; skaudi ir dabartis. . .

Įžvalgaus, nuo realybės nenutolusio beletristo darbas gali būti ir politinė informacija, pavergtos tėvynės gelbėjimo šaltinis. Toks autorius yra daugelį kartų premijuotas Jurgis Gliuda; tokiu šaltiniu yra jo “Agonija”, ypač dabar anglų kalba — “Agony”. Kai Lietuvių Fondas rėmė įvairius lietuvių darbų, daugybę meninių ir mokslinių mūsų kūrybos apraiškų, tai turėjo žymiai anksčiau paremti ir tokios knygos išleidimą — kaip “Agony”. O garbė šį kartą teko Lietuvos Šaulių sąjungai išleistore, kurios Centro valdyba yra Čikagoje. Jie išleidžia naudingų ir aktualių Lietuvai knygų.

“Agony” parašyta beletristiniu stiliumi ir

Jono Zdanio tiksliai išversta; pavadinta — Literary Approach to History. O istorijos fone — mūsų tautos kančios dėl komunistinės Rusijos begėdiškos apgaulės ir agresijos ir mūsų valstybingumo nužudymas. Ir tos kančios fone — stipresni ir silpnesni knygos herojai: Lietuvos paskutiniai aukštieji valstybininkai, prezidentas, ministrai ir kiti. Valstybė merdėjo, o visa tauta kentėjo. Nes valdžios viršūnė jau buvo smurto palaužta: mažas teisingasis yra bėjęs prieš didelį neteisingąjį. Visa tai rašytojas Jurgis Gliuda knygoje “Agony” parodo su jautriu lietuvių išgyvenimu ir su istorinių dokumentų įrodymu.

Mes visada stengiamės, kad mūsų laisvėnimosi atstovus bent penkioms minutėms priimtų Amerikos prezidentas, ar koks kitas aukštas valdžios pareigūnas. Dovanokime šią knygą amerikiečiams! Pamėginkime atkreipti dėmesį didžiųjų žmonių į šią knygą; per kelis poilsio vakarus perskaityta “Agony” supažindintų sveimtųjų su visa mūsų tautos tragedija ir parodytų, kokio baisaus veido yra mūsų pavergėjas ir dabartinis Amerikos ir viso pasaulio priešas.

Užtat “Agony” — labai reikšminga knyga ne tik literatūrinio, bet ir politinio atžvilgiu.

Antano Salio Raštai, III tomas

Antano Salio Raštai III, įvairūs straipsniai. Redagavo Petras Jonikas. Išleido Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija 1985 m. Romoje. Kaina 35 dol.

Dideli darbai atliekami tyliai ir iš lėto.

Taip į mūsų rankas galų gale pateko ir laukiamas gražus trečiasis tomas, rūpestingai suredaguotas ir atspausintas, didžiojo kalbininko, žymaus profesoriaus Antano Salio mokslinių straipsnių lietuvių kalbos klausimais rinkinys. Kas gerbia mūsų tautos kultūrą ir sielojasi lietuvių kalbos išlaikymu bei grynimu, turėtų visus A. Salio raštų tomus įsigyti. Kiekvienam rašančiam nuolat iškyla kalbinių klausimų ir į daugelį jų atsakymus galima rasti A. Salio raštuose.

Kai išeivija didžiuojasi Lietuvių Enciklopedijos išleidimu, kitais tautinės kultūros darbais, taip galima didžiuotis ir džiaugtis prof. A. Salio mokslinė kūryba ir jos surinkimu į kelis jo Raštų tomus; iš Lietuvos gaunama kalbininkų ir studentų daugybė gerų atsiliepimų ir skatinimų toliau realizuoti knygoje mūsų žymaus kalbininko, kurio jau pasauly nebėra, darbus ir jo kalbines teorijas.

Šio trečiojo Raštų tomo, kaip ir pirmųjų tomų, — redaguoto prof. Petro Joniko, išleidimu pasirūpino Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, talkinant lėšomis mecenato kun. J. Ruokio, Lietuvių Fondo ir profesoriaus žmonos Sofijos Salienės. Tai didelis ir brangiai kaštuojantis darbas, bet būtinas atlikti.

Iki šiol išleistos Antano Salio Raštų knygos buvo: 1. Bendrinės kalbos ir 2. Tikrinių vardų — esminiais klausimais. Šioje didžiulėje (545 p.) knygoje surinkti svarbiausieji Profesoriaus kalbiniais klausimais straipsniai, bet kada rašyti enciklopedinei informacijai ir šiaip platesnei visuomenei. Skirstoma į kelis bendresnius skyrius: kalbos mokslo, kalbininkų (trumpos biografinės žinios), lietuvių kalbos (dabarties ir praeities klausimai); ir kitų indoeuropiečių bei neindoeuropiečių kalbų apžvalga.

Knyga verta ne vien kalbininkų dėmesio, bet ir kiekvieno, kas rūpinasi lietuvių kalba, jos kultūra. Per kalbinį aspektą prof. A. Salys savo straipsniuose palietė ir kitas lietuvių tautos kultūrinės sritis.

Trumpu paminėjimu neįmanoma šį svarbų veikalą įvertinti moksliniu atžvilgiu; norima tik priminti kultūrinę ir praktinę jo vertę.

Alė Rūta.

A. a. Bronei Pabedinskienei mirus, dėkojame visiems už pareikštą užuojautą "Moters redakcija"

• ORGANIZACINĖ VEIKLA

K.L.K. Moterų Draugijos atstovių suvažiavimo dalyvės

K.L.K. MOTERŲ DRAUGIJOS

ATSTOVIŲ SUVAŽIAVIMAS

Kanados Lietuvių Katalikų Moterų Draugijos skyrių atstovių suvažiavimas, įvykęs 1986 bal. 19-20 dienomis, praėjo darbingoje ir pakilioje nuotaikoje.

Skyrių atstovių suvažiavimą šaukia Centro Valdyba, kurios pagrindinis veiklos uždavinys yra ryšių palaikymas su skyriais ir "Moteris" žurnalo leidimas. Suvažiavimo tikslas: išsirinkti naują valdybą senosios kadencijai pasibaigus ir pasidžiaugti nuveiktais darbais bei pasidalinti rūpesčiais ir naujais sumanymais draugijos veiklai pagerinti.

Suvažiavimą, kuriame dalyvavo 50 atstovių, atidarė Centro Valdybos pirm. dr. O. Gustainienė, pirmininkavo Montrealio atstovė D. Staškevičienė, sekretoriavo E. Krikščiūnienė. Invokaciją atliko Centro Valdybos dvasios vadas kun. E. Jurgutis.

OFM. Susikaupimo minute pagerbtos paskutinių penkių metų laikotarpį mirusios narės.

Žodžių suvažiavimą sveikino Lietuvos Kankinių parapijos klebonas kun. Staškevičius. KLK Veikimo Centro pirm. V. Bireta. KLB pirmininkas adv. A. Pacevičius. Išganytojo parapijos Moterų Draugijos pirm. p. Dambraviene. Sveikinimai raštu gauti iš vysk. P. Baltakio, OFM, vysk. V. Brizgio. Prisikėlimo Parapijos klebono kun. A. Simanavičiaus, OFM, gen. konsulo Dr. J. Žmuidzino, seselės Augustos, Sereikytės, dr. A. Užupienės-Lukienės, Tėv. Žiburių red. kun. P. Gaidos.

Centro valdybos pranešimą padarė pirm. dr. O. Gustainienė, trumpai nušviesdama nuo paskutinio suvažiavimo, įvykusio Montrealy 1980 m., nuveiktus darbus. Į

garbės narsės pakeltos: iš Delhi Rožė Augustinavičienė ir Juzė Žiogienė; iš Hamiltono. — Marija Tumaitienė ir Ramanauskienė; iš Liet. Kankinių skyriaus — Aniceta Aperavičienė, Stefa Jogėlienė ir Ona Jakimavičienė; iš Prisikėlimo par. — Jadvyga Ruslienė. Pirmininkė skatino atstoves padaryti įnašą į sąmoningo tikėjimo metus per savo skyrių veiklą. CV Revizijos komisijos pranešimą padarė L. Murauskienė.

“Moters” žurnalo redaktorė N. Kulpavičienė apgailejo vienos iš žurnalo Kanadoje steigėjos ir ilgametės jo administratorės Bronės Pabedinskiens mirtį. Ji pabrėžė, kad, bendradarbių gretoms retėjant ir pašto išlaidoms didėjant, reikalingas dar didesnis bendradarbiavimas ir parama žurnalo leidimui. Padėkojo draugijos skyriams už nuolatinę finansinę paramą. Prašė, kad ir ateityje nepamirštų nuo savo metinių pajamų pelno bent 200. dolerių skirti “Moters” žurnalui.

Administratorė L. Senkevičienė davė smulkiają praėjusių metų apyskaitą.

Ryto posėdžiams pasibaigus, atstovės dalyvavo šv. Mišiose, kurias atnašavo dvasios vadas kun. E. Jurgutis, OFM. Po mišių sekė pietūs skaniai paruošti Genciuvienuose.

Popietinės sesijos pradžioje suvažiavimą pasveikino Hamiltono klebonas kun. J. Liauba OFM, iškeldamas moterų reikalingumą Bažnyčiai ir Tautai.

Skyrių veiklos pranešimus darė p. Ratavičienė (Delhi), p. Vaitonienė (Hamiltono), . Staškevičienė (Montrealio), p. Trinkienė (Lietuvos Kankinių parapijos) ir p. Vaidilienė (Prisikėlimo parapijos). Iš skyrių pranešimų išryškėjo nuveiktų darbų gausybė religinėje, kultūrinėje ir socialinėje srityse. Rengiamos metinės rekolekcijos, padedama parapijoms, rengiamos paskaitos, kultūriniai parengimai, meno parodos, skiriamos aukos vargan patekusiems, lankomi ligoniai, remiama spauda, siunčiami siuntiniai į Suvalkų trikampį, vedami vajai politinių kalinių ir Kenčiančios Lietuvos Bažnyčiai šelpti. Didžiausias draugijos rūpestis-tai naujų narių verbavimo klausimas. Šių metų uždavinys — įnešti tinkamą įnašą į sąmoningo tikėjimo metus ir prisidėti prie Lietuvos krikšto jubiliejaus atšventimo.

Sekmadienį narės organizuotai su vėliavomis dalyvavo šv. Mišiose, kurias atnašavo vyskupas P. Baltakis, OFM, kun. L. Januška, OFM ir kun. Pacevičius. Savo pamoksle vyskupas iškėlė pašaukimą į dva-

Buvusios Hamiltono skyriaus pirmininkės, skyr. 35 metų jubiliejaus metu 1984 m.: iš k.: E. Liaukienė, M. Tumaitienė, S. Rakštienė, Z. Rickienė, (stovi) G. Kažemėkienė, M. Vaitonienė, A. Žilvitenė, E. Norkienė, G. Kažemėkienė, L. Kriauciūnienė. Trūksta: skyr. steigėjos P. Žymantienės, E. Kairienės ir a.a. Bakeitienės.

Montrealio skyriaus valdyba: iš k. vicepirm. M. Vaupšienė, kas. E. Kerbelienė, sekr. B. Rupšienė, pirm. D. Staškevičienė, narė A. Morkūnienė

Liet. Kankinių parapijos 1981 m. skyriaus valdyba: iš k. O. Norkienė, V. Ottienė, pirm. G. Trinkienė, kleb. k. J. Staškus, R. Sirutienė, (stovi) E. Girėnienė, A. Augaitienė, S. Kaluzienė, M. Žekienė, G. Kripienė, C. Pakštienė, R. Laurinavičienė

sinį luomą stoką ir nurodė jos priežastis: sumaterialėjusią šių dienų visuomenę, stoką aukštesnių vertybių pajautimo ir tėvų pritarimo šiam luomui pasirinkti. Po šv. Mišių vyskupas pasveikino Parodų salėje gausiai susirinkusias nares ir svečius, perduodamas Pietų Amerikos prašymą bendradarbiauti su jais kultūrinėje srity, pasiūnčiant paskaitų įrašų. Dr. Gustainienė pristatė prelegentę A. Skirmantaitę-Liulevičienę, „Draugo“ kultūrinio priedo redaktorę, gimusią Lietuvoje, bet užaugusią Išeivijoje. Paskaitos tema: „Lietuvos krikšto 600 metų sukaktis ir dabartiniai mūsų rūpesčiai Katalikų Bažnyčios šviesoj“. Prelegentė visus sužavėjo savo gražia lietuvių kalba, giliu paskaitos turiniu ir pajėgumu įžvelgti į krikščioniškos minties raidą istorijoje. Suvažiavimas baigtas vaisėmis ir pasidalinimu įspūdžiais.

Senajai valdybai atsistatydinus, naują valdybą sudaro: Dr. O. Gustainienė, B. Danaitienė, E. Krikščiūnienė, B. Sapijonienė, N. Budrienė, S. Petraitienė; revizijos komisija: L. Murauskienė, I. Vadauskienė ir D. Bražienė.

E. KRIKŠČIŪNIENĖ

„Mūsų Vaikas“ — siūlome skaityti bendradarbių mažų vaikų auklėjimu. Šis leidinys yra taikomas jaunom lietuviškom šeimom. „M.V.“ Nr. 3 yra įdomių straipsnių. Stasė Vaišvilienė rašo apie auklėjimo laisvę ir discipliną.

„Vienas iš labiausiai nesuprantamų Montessori auklėjimo aspektų yra laisvės-disciplinos klausimas. Diskusijose šitas klausimas visada iškyla: ką daryti su vaiku kuris daro tą ir tą, kaip jį bausti, ar galima bausti ir t.t.

Kadangi kiekvienas vaikas yra individas, kiekviena situacija yra skirtinga, tai ir bendro atsakymo disciplinos klausimu nėra. Tad ir jaunom mamom patartina atsakymų neieškoti knygose, vietoj to susikonsultuoti į vaiką, jį stebėti, bandyti suprasti aplinkybes, kurios vaiką suerzina, rasti atsakymus pačiom į klausimus, kurių jokia knyga jums neduos. Paanalizuokit visas

sąlygas kai vaikas piktas: ar jis pavargęs, ar alkanas, o gal rūbelis spaudžia? O gal šeimoje yra įtampa tarp suaugusių, gal mama atsikėlė skaudančia galva, o gal labai skubintot vaiku, nes vėluojat? Šitie ir panašūs klausimai turėtų būti klausiami pačių savęs, prieš kaltinant vaiką irzlumu, nepaklusnumu. Mažas vaikas nemoka paaiškinti kas jį „is bothering“, bet jis kaip kempinė absorbuoja nuotaiką kuri vyrauja šeimoje: mamos — tėtės rūpesčius, ligas, nesutarimus.“

„Mūsų Vaikas“ leidiniai skirti lietuviškom mažamečių vaikų šeimom. Redakcijos Administracijos Adresas: **Mūsų Vaikas, 3704 West 68th Street, Chicago, Illinois 60629, U.S.A.** Leidinį paruošė A.L. Montessori D-jos Auklėtojų Sekcija. Finansuoja Švietimo Taryba ir A.L. Montessori Draugija.

• MOTERYS PASAULYJE

Danutė Vasiliauskaitė-Liaugminienė gabi pianistė ir akompanuotoja taip pat yra muzikali ir iškili chorų dirigentė. apdovanota plastiškais, išraiškingais rankų judesiais, pedagogės švelnumu ir kantrybe. Šiuo metu D. Liaugminienė vadovauja a.a. Zenono Jonušo įkurtam Bangų Chorui Miami, Floridoje.

D.N.

Julija Rajauskaitė-Petrauskienė. retai girdima pianistė, pasireikusi kaip pirmą kartą Liszto kūrinių interpretatorė. šiais Liszto jubiliejiniais metais gavo daug kvietimų koncertuoti. Pianistė apsiribojo koncertais arti New-Yorko, kur gyvena ir turi piano studiją. Ji nemėgsta skraidyti lėktuvais, dėl to į tolimesnes vietas yra neprikviečiama.

D.N.

Prof. dr. Marija Gimbutienė. archeologė, kelių knygų autorė, dabar — UCLA (Kalifornijoje) profesorė, šių metų kovo vidury buvo labai pagerbta Huston. Texas universiteto, kur jai buvo suteiktas garbės doktorato laipsnis. Oston ir Huston Texas universitetų ji pakartotinai buvo kviečiama su paskaitomis.

Kompozitorė Ona Metrikienė. losangelietė, šį ankstų pavasarį laimėjo lietuvių muzikų skelbtame konkurse su savo "Meilės daina". Liet. Žurnalistų centr. valdybos pirmininkė R.K. Vidžiūnienė suruošė ta proga jaukų jos pagerbimą solistės Alod. Trečiokienės namuose Santa Monica, Calif. Sol. Vita Vilkenė padainavo premijuotą dainą.

Dramos ansamblis "Vaidilutė" susikūrė Čikagoje neperseniausiai. Šiuo metu ansamblui vadovauja jauna režisierė **Marija Smilgaitė**, kuri paruošė naują pastatymą "Uošvė į namus, tylos nebebus". Pagrindinėse rolėse dalyvauja: Laima Šulaitytė-Day, Rasa Šoliūnaitė, Audrė Kėžytė ir kiti. Čikagoje nuolatinio lietuviško dramos teatro nėra, bet tikima, kad "Vaidilutės" ansamblis išsilaikys ir patenkins dramos mėgėjus.

Bal. sol. Birutė Borodickaitė pradėjo darbą Ellis-Duboulay School of Ballet. Ji ilgus metus dalyvavo Illinois Ballet Company, Lyrie Opera ir kituose Čikagos baletų pastatymuose. Ji taip pat gastroliavo su Prancūzijos, Vokietijos ir Austrijos baletais.

Birutė Borodickaitė

Ilona Pėterienė

ILONA PĖTERIENĖ Į PLAČIUOSIUS MENO HORIZONTUS

Nežinau, ar kuklumas yra unikali dorybė, bet žinau, kad Ilona Pėterienė yra labai iškilusi amerikiečių meno pasaulyje, bet apie ją yra labai mažai žinoma mums lietuviams. Prašant kokių nors žinių apie jos ruošiamas parodas, Ilona visada kukliai atsisako, kad gal neverta minėti. Tai ką čia dabar rašysiu, aš tik keliolika parodų teturėjau... Ką, nustebeš sakau. Būtinai apie dabartinę parodą duokit man žinių. Prisipažino, kad 1986 metais balandžio mėn. 12 d. turės meno parodą "International Student Center UCLA, Los Angeles, Calif.", kurioje bus išstatyta 30 paveikslų.

Ilona Pėterienė baigė meno studijas bakalauro laipsniu UCLA. Priklauso Los Angeles Institute of Contemporary Art, Los Angeles Art Assoc., Beverly Hills Art League ir Women Painters West. Ji turėjo 14 individualinių parodų įvairiose galerijose ir lietuvių kolonijose Los Angeles, Ca., Cleveland, Ohio, Rochester, N.Y.

1974-1982 ji buvo reprezentuojama Gryphon Galerijoje, Denver, Colorado, kurioje turėjo 3 individualines parodas ir taip pat dalyvavo keletoj kolektyvinių parodų toje galerijoje.

1976 m. dalyvavo parodoje, kurioje buvo atstovaujami 4 Kalifornijos dailininkai

“Four Directions of Art”, Gryphon Gallery, Denver.

Be tų jau paminėtų, ji turėjo išstačiusi savo brandžios kūrybos paveikslų Jinx Gallery — El Paso, Texas, Run Run Shaw Gallery, Hong Kongo, Warner Fine Arts Gallery, Durango, Colorado; kolektyvinėse parodose Lietuvių Jaunimo Kongrese, Chicagoje, Čiurlionio Galerijoje, Lietuvių Bendruomenės parodoje New Yorke ir Baltic Art Exhibit, New Yorke.

Dailininkė yra dalyvavusi Los Angeles, Ca. parodoje Descanson Gardens, McKenzie Galerijoje (kolekcija iš 15 paveikslų) Muziejum of Science and Industry, Factory Place ir Los Angeles Contemporary Art Galleries.

1985 metais Ilona buvo pakviesta dalyvauti “International Artist of Southern California”, San Bernardino County Museum. Visose parodose, darbščios ir kūrybingos dailininkės Ilonos paveikslai buvo labai gerai įvertinti. Dailininkė priklauso moterų dailininkių organizacijai, Womens Painters West ir su jomis dalyvauja

parodose, į kurias menininkės yra renkamos (juried), Mt. St. Mary’s College Fine Arts Gallery, San Bernardino County Museum, Brand Library Art Gallery ir kitose kolegijose bei meno centruose. Dailininkės darbai tokie ramūs, šilti, dvelkia pavasariška gaiva. Šiais metais vasario mėn. Ilona laimėjo Womens Painters West Award už peizažą “Mohave”, Long Beach, Calif. parodoje.

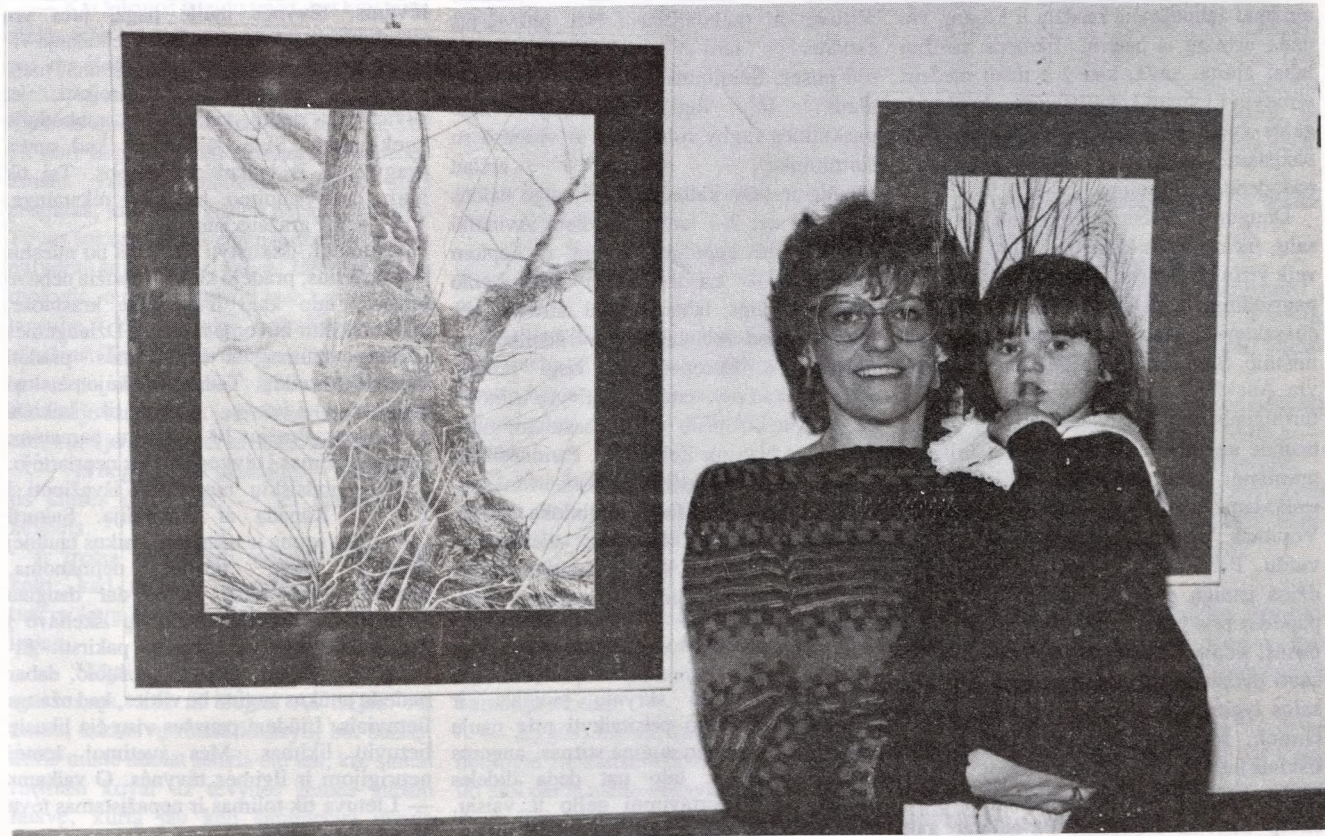
Reikia manyti, kad paroda kuri bus “International Student Center” nuo š.m. lapkričio 7 iki 30 d. bus viena iš sėkmingiausių. Bus išstatyti geriausi dailininkės kūriniai: “Amethyst Spring” 36 x 48, “Lendforms” tokio pat dydžio ir daugelis kitų. Programoje ir kvietime pažymėta, kad priėmimas bus šeštadienį, balandžio 12 d. septintą val. vakaro. Į parodos rengimo komitetą įeina intelektualės amerikietės su koordinatore Mrs. Inez Hirsch ir Mr. Jorge Estrada — galerijos direktorium. Sėkmė tau, Ilona, kopti į meno viršūnes!

JUOZAS KARIBUTAS

Sol. Marija Bizinkauskaitė sėkmingai koncertavo Pabaltijo d-jos surengtame koncerte Bostone. Ji yra baigusi muzikos mokslus, bet ir šiuo metu dar lavina savo balsą pas žinomus pedagogus. Solistė dalyvauja lietuviškų operų pastatymuose Čikagoje, taip pat ji gastolius New Mexico ir Hamilton’o, Kanadoje, operų pastatymuose.

Dail. Jūratė Batūraitė-Lemkienė gyvena V. Vokietijoje, kur dalyvauja meno parodose. Savo kūryboje ji dažnai naudoja detalai išdirbtus gamtos motyvus. Dailininkės kūryba būna gerai įvertinama vietinės spaudos. Šalia tiesioginio profesinio darbo, ji taip pat dalyvauja visuomeniškoje-skautiškoje veikloje Vasario 16 gimnazijoje ir priklauso Romuvos apylinkės Moterų Draugijos valdyboje. Ji augina tris vaikučius. Dailininkės tėvai, žinomi visuomenininkai Batūros, gyvena Toronte. Šį pavasarį dailininkė lankėsi Kanadoje. Ta proga Toronto Lietuvių Namų moterų būrelis surengė jos parodą, kuri praėjo su dideliu pasisekimu. Paroda vyko Toronto Lietuvių Namuose balandžio mėn. 5-6 d.

Dailininkė Jūratė Batūraitė-Lemkienė su dukrele parodos metu Toronte

MEILĖ GERDVILYTĖ — SPENCE

Pokarinė banga atbloškė saujelę lietuvių ir į Naująją Zelandiją. Pirmuoju “dypukų” transportu atvyko apie 200 mūsiškių. Buvom neblogai susiorganizavę, turėjom chorą, tautinių šokių grupę ir komitetą. Tada labai mažai žinojome apie šį kraštą, tik keletą pagrindinių bruožų, kad rasime daug avių — net 7 milijonus, o žmonių vos 3 mil. Čiabuviai maorai vadina Naująją Zelandiją “Ilgo balto debesio” žeme. Ir tikrai ilgas siauras kraštas, išsitempęs per 2 salas, apsuptys vandenynų iš visų pusių ir panašaus dydžio kaip D. Britanija. Gamta nepaprastai graži ir įvairi savo kalnais, įlankom, fjordais, neužterštais ežerais ir upėmis. Klimatas irgi nevienodas: nuo gan vėsiausios pietinės salos gale iki subtropinio — šiaurės. Tikrų žiemų su šalčiais ir sniegu nėra, tačiau šalti vėjai ir drėgmė labai įkyri. Tik aukštai kalnuose iškrenta nemažai sniego, kad jo užtenka mėgėjamas paslidinėti apie 2-3 mėnesius. Augmenija įvairi, be vietinių amžinai žaliuojančių medžių ir krūmų, yra daug atvežtų iš užjūrių. Europos medžiai labai greitai auga, kad 2-3 metų medelis atrodytų Lietuvoj kokių 10 metų. Krūmai ir gėlės žydi visą metą, vasarą mums gerai pažįstami augalai, o žiemą kamelijos, rododendros ir azalijos.

Dauguma gyventojų-emigrantai iš Britų salų, tik mažuma čiabuvių maorų ir jie beveik visi susispietę šiaurinėj saloj. Taip, kad pagrindiniai miestai gavo savo skirtingus charakterius nuo emigrantų ir vietinių mišinio. Šiaurinis ir pats didžiausias miestas yra Auckland, su 0.5 milijonu gyventojų, turtingiausias ir spalvingiausias savo subtropine augmenija. Čia įsisteigė fabrikai ir pramonė, tai jaunimas plaukte plaukia ieškodami darbo ir didesnių uždarbių. Vėjuotas Wellington didžiuojasi sostinės vardu. Parlamento ir visų svarbesnių valdžios įstaigų pastatai susispietę kalnuotoj papėdėj prie jūros, miestas plečiasi į visas puses, kopia į aukštumas ir slėnius, tačiau savo dydžiu Auckland nepasivys. Pietinės salos lygumoj išaugo sodų miestas Christchurch, įsteigtas anglų emigrantų ir angliškausias visoj Naujojoje Zelandijoje. Toliau į pietus, aukso karštingės pinigais pastatytas, škotų miestas Dunedin. Pavadintas galų

kalba — Pietinis Edinburgh, tie patys gatvių ir pastatų užrašai. Pirmą 20-tį pokarinių metų zelandiečiai džiaugėsi aukštu gyvenimo lygiu, nes D. Britanija pirkdavo visą avieną, vilną, sviestą ir sūrį, kiek tik įstengė užauginti ir pagaminti. Turėjo pilną socialinį aprūpinimą ir už mokslą nereikėjo mokėti. Kas norėjo-galėjo baigti aukštąjį mokslą be didelio tėvų pasiaukojimo. Vietiniai gyvensi, kad krašto turtas užauga ant avių nugarelių, o ūkininkai buvo turtingiausi žmonės. Gyveno savim ir savo būviu pasitenkinę, labai izoliuotą savarankišką gyvenimą. Juokaudami dažnai šnekėjo. Jei ūkininkui reikia ką nors pataisyti, pagerinti ar naują įrankį išrasti, tą padarys su 8-to numerio viela! Be tos vielos negalėtų gyventi! Vyrai be arklių lenktynių, rugby ir alaus niekuo kitu nesidomėjo, tai buvo jų pasikalbėjimų pagrindinė tema. Moterys likdavo vienos su vaikais, virtuve ir rankdarbiais. Net pakviestus svečius tuoj išskirstydavo į dvi puses. Šeiminkas vedavo vyrus prie alaus ir ilgų pokalbių apie paskutines rugby rungtynes, o viešnios su šeimininke spietėsi arčiau židinio ir savo kalbėlių. Visi valgė kalnus avienos, net 2-3 kartus kasdien. Avinėlio kepsnys su keptom bulvėmis ir keptom daržovėmis — tai tradiciniai sekmadienio pietūs. Mums labai keistai atrodė, nes manėm, kad zelandiečiai yra atsilikę nuo kultūringos Europos. O visgi reikėjo stebėtis, kad tiek daug žymių vyrų ir moterų, net pagarsėjusių visam pasaulyje, gimė ir užaugo Naujojoje Zelandijoje. Paminėsiu tik keletą: atomo mokslininką Rutherford, autorę Kathrine Mansfield, dailininką Goldie, baleriną Rowena Jackson, dainininkus Donald McIntire ir Kiri te Kanawa. Ilgiau pagalvojus, būtų galima sudaryti labai didelį sąrašą.

Tačiau, prabėgus virš 30-ties metų, daug kas pasikeitė. Avys ir kiti ūkio produktai nebeužpildė išdų skryninių pinigais, ir zelandiečiai turėjo prisitaikyti prie naujų sąlygų. Vietoj avių augina stirmas, angoros ožkas ir žuvis, taip pat deda dideles pastangas eksportavimui gelių ir vaisių. Išgarsino po visą pasaulį savo Kiwi vaisių.

Kelionės pasidarė daug prieinamesnės visiems. Jaunimas pakilo važinėti, vos užsidirbę kelionei į Londoną, su kuprinėmis maišosi Britų salose, Europoj, J.A.V., Kanadoj ir Afrikoj. Kur tik nuvažiuosi, visur juos sutiksi: Romoj — klasės draugą, Londone — kaimyną, o New York'e vėl tikras išgirsti Kiwi akcentą! Pabuvę užsieny, grįžo namo atsivežę naujas pažiūras ir skonis pasikeitė. Dabar gali krautuvėse nusipirkti anksčiau negirdėtų gaminių, dešrų, dešrelių, raugintų kopūstų, agurkų ir kitų mums įprastų produktų. Jauni ir net vyresni išmoko demonstruoti, auginti ir rūkyti kanapes. Reiškia nepasitenkinimą, jei valdžia, bažnyčia ar tėvai varžo jų laisvą elgesį. Jausmų patenkinimas pasidarė pagrindu viso gyvenimo; pareigos, pagarba tėvams, tėvynės meilė pagal juos yra sugalvoti tik jiems suvaržyti. Reikalauja visiems darbo, bet gavę ilgai neišbūna, meta sakydami, esą negali pasireikšti, jei suvaržytas darbo valandų ir nuobodulio kankinamas. Sėdi dejuodami, kad sunku pragyventi iš bedarbio pašalpos. Tai tik maža dalis jaunimo, bet labai reikšminga. Yra daug ir gražaus jaunimo.

Lietuviai, išskirstyti darbams po miestus ir miestelius, pradėjo kurtis. Pradžią nebuvo lengva, taip kaip ir visuose kraštuose, dirbome, kur buvome nuvežti. Džiaugėmės pamatę tautietį ir stengėmės pradėti lietuvišką veiklą. Tada dar tikėjome, kad grįšime į Lietuvą, o čia tik laikinai gyvename. Praėjus 10-čiai metų, pamatėm, kad sugrįžimas į tėvynę nė kiek nepriartėjo, o dalis mūsiškių nusprendė išvažiuoti į J.A.V., Kanadą ar Australiją. Sukurti lietuvišką šeimą ir užauginti vaikus tautinėj dvasioj buvo beveik neįmanoma. Sumažėjusios mūsų gretos dar daugiau išretėjo, kai keliolika lietuvių iškeliavo į amžinybę, ligos ar senatvės pakirsti. Atvažiavus tiesiai iš gimnazijos suolo, dabar padedu anūks auginti be vilties, kad užaugs lietuviais. Liūdnam panašus visų čia likusių lietuvių likimas. Mes svetimoj žemėj neprigijom ir ilgimės tėvynės. O vaikams — Lietuva tik tolimas ir nepažįstamas tėvų ar senelių kraštas.

IŠ ROMANO "GRANDINĖS"

BALTOJI ŽUVĖDRA

— Tai Klaipėdos kraštas vėl grįžo Lietuvai, — kalbėjo vakare tėvas valgant vakarienę.

— Taip, Klaipėdos kraštas vėl mūsų, mūsų brolių krauju atpirktas, — atsakė Aldona.

— Įdomu, ar daug buvo aukų? — įsiterpė motina.

— Nežinia, bet tikiu, kad buvo, nes ėjo kovos. Vienas mūsų gimnazijos mokinys parašė laišką savo broliui, ir brolis skaitė visai klasei tą laišką, — pasakojo toliau Aldona.

— Gimnazijos mokinys išėjo? — nustebo motina.

— Taip, — linktelėjo galva Aldona, — ir ne vienas.

— Pamanyk, ir piemenys kovot užsimanė! Ir ko jus ten toj gimnazijoje išmokys! Ir kas jus leido? Tėvai?

— Kai kuriuos išleido tėvai, bet kitų tėvai nieko apie tai nežinojo. Iš mūsų klasės taip pat du išėjo. Jie buvo du draugai. Tėvai nieko apie tai nežinojo, nes kai Petras Kiženis apie tai užsiminė savo tėvams, kad jis nori taip pat vykti savanoriu Klaipėdos krašto vaduoti, namuose pakilo toks pragaras, kad buvo girdėti net kaimynystėj. Tėvas šokosi, kad jis sūnui niekuomet neleis palydėti savo kvailą galvą. Jam dar reikia mokytis, o paskui galvoti apie kariuomenės tarnybą, kai sukaks reikalingas metų skaičius. Tada Petras daugiau nieko nesakė, tėvams nesipriešino. Dvi dienas dar iškentėjo ramiai, bet jo siela nerimo, veržėsi ten, kur ėjo kovos dėl tėviškos žemių.

— Aš negaliu! Aš pasiusiu! — kalbėdavo jis klasės draugams, — jei manęs tėvai neišleis.

Ir trečią rytą Petro motina, eidama jo kelti, kad rengtųsi gimnazijon, rado tik tuščią lovą o ant staliuko gulėjo popierio lapas:

— "Mylimi, brangūs tėveliai! Nepykite ant manęs, kad aš išėjau. Aš išėjau. Aš žinau, kad tėvų reikia klausyti, bet balsas, kuris mane nuolat šaukia eiti ten, kur šimtai ruošiasi kovai už tėvynės žemės gabalo laisvę, kurią jau keli šimtmečiai mendo žiauraus kryžiuočio batai, yra stipresnis už

mane. Aš išėjau ir paėmiau iš tėvelio stalčiaus kiek pinigų kelionei. Kai grįšiu, baigsiu gimnaziją, uždirbsiu ir tėveliui su nuošimčiais grąžinsiu; o jei negrįšiu. dovanokit sūnui palaidūnui, kuris kitaip negalėjo. — Jus labai mylintis sūnus Petras."

— Taip skambėjo paliktas laiškas, — užbaigė Aldona savo pasakojimą.

— Tai, matai: tėvai vaikus augina, juos moko, jais rūpinasi, o paskui vaikai šitaip tėvams atsidėkoja. Neklauso, pavagia pinigų ir išeina iš tėvų namų naktį, kaip vagys, — kalbėjo Magdalena.

— Bet jo žygis kilnus, mama, — tarė tyliai Aldona.

— Koks čia kilnumas, pavogti tėvui pinigų ir pabėgti, — atšovė motina.

Tėvas kurį laiką tylėjo. Paskui jis atsiduso ir tarė:

— Taip, Magdute, tėvynės laisvė reikalauja aukų ir, kai išmuša valanda, tėvynės laisvės balsas šaukia visus kovon: ir senus, ir jaunus, ir paauglius, ir moteris. Kai yra tėvynei pavojus...

— Bet, dabar jokio pavojaus nėra. Užsimanė keli desėtkai kariauti ir žmonės eina, — nenusileido motina.

— Mamyte, tas kraštas yra nuo amžių lietuviškas, tik biaučių kryžiuočių buvo pavergtas, ir atėjo laikas, kad šis kraštas vėl gali grįžti prie savo valstybės, tad reikia šią progą ir išnaudoti. Jei mes patys savo žemių neatsiimsim, kiti mums jų veltui neatiduos, — pasakė Aldona.

— Svarbu uostas, kurio mes iki šiol neturėjom. Svarbu langas jūron, mūsų jūron, — pritarė tėvas.

— Na, judu visada už mane gudresni, įkišat kur nors uodegą — atsakė piktai motina.

Kurį laiką visi kambaryj prie stalo tylėjo, kiekvienas užimtas savo minčių. Tik motina traukė orą nosim, o tai buvo visiems, visai šeimai gerai pažįstamas ženklas, kad ji yra piktą.

Po kiek laiko Aldona, nutraukdama tylą, tarė:

— Dabar bus galima ir atstogauti pajūrin nuvažiuoti, — džiaugėsi Aldona.

— Tau tik ir terūpi atstogos, iškylos, laiką linksmai praleisti, su bernais palakstyti, o apie pamokas nesirūpini, — bambėjo motina.

— Ką jūs, mama, kalbat! Aš mokausi ir neblogger mokausi. Juk nei vienos pataisos iki šiol dar iš nieko negavau.

— Beje, o kaip tau eina dabar mokytis? — paklausė tėvas.

Gilios, lyg Alvito ežeras saulei leidžiantis, tėvo akys įsmigo į dukters paraudusį veidą. Aldona pažvelgė atvirai tėvui į akis, kai pajuto jo tiriantį žvilgsnį, kuris kažko ieškojo jos veido bruožuose.

— Ačiū, tėti, gerai, — atsakė.

— Gerai, vaikeli, tik mokykis ir laiko veltui neleisk. Sau mokaisi, sau dirbi. Lengviau turesi gyvenime, negu mes. Tada ir mums bus lengviau. Gal senatvėje, kai jau abu su mama nepajėgsim dirbti, mums padėsi. Tik venk visokių nereikalingų draugysčių. Jos nieko gero neduoda. Mes visokius pasivaikščiojimus vakarais.

— Kad aš, tėti, niekur nevaikščiau vakarais. išskyrus bendrus mokinių vakarinius pasivaikščiojimus. Reikia juk truputį pasilsėti.

— Ką čia dabar tėvui meluoji! Kas gi vaikiojasi vakarais su bernais? — užpuolė Aldoną motina.

— Negerai, vaikeli, negerai. — palingavo galvą tėvas.

— Negerai, negerai... Paimk pantį ir išperk kailį, kad atsimintų, kad reikia tėvų klausyti. Pati radau pas ją aną vakarą berną. Sakiau, kai parvažiuos, atskaityk pamokslą ir išperk gerai kailį už tai, o jis dabar — vaikeli, vaikel! Pamatysi, kaip tas vaikelis, tavo paikinamas, tau košės privirs. Galėsi dairytis!

— Tai, kaip čia dabar yra, dukrele? Mama sako tiesą, kad ji rado pas tave bernioką. Tai jau negražu! Taip negalima daryti, — kalbėjo prikašiodamas tėvas. Jis norėjo atrodyti labai piktas ir Aldoną gerai, oi gerai pabarti.

— Mes pamokas kartu ruošėm, — atsakė Aldona, nuleidusi akis.

— Tiktai? — paklausė motina,

— Aš nežinau, ko mama iš manęs nori!

— Aš noriu, kad tu būtum gera ir mums gėdos nedarytum! Štai ko aš noriu! Dabar supratai?

— Bet kad aš jokios gėdos jums nedarau ir nieko blogo nedarau, teisinosi Aldona. — Mama gali pasiklausinėti pas mokytojus.

— Nutilk! Aš pati mačiau, ir man jokių klausinėjimų nereikia! — sušuko Magdalena ir paskui kreipėsi į vyrą:

— Jei tu būtum geras tėvas, tai išpertum kailį taip, kad jai nereiktų daugiau apie jokių bernus galvoti. Ji vaikšto vakarais su tuo bernu, kurį aš pas ją užtikau.

— Tėti, aš tikrai nieko nekalta, — verkė Aldona, — mama manęs nemylti, tai ji taip kalba. Aš jaučiu, kad mama manęs niekad nemylėjo, — kukčiojo ji.

Magdalena užtrenkė duris ir išėjo iš

kambario, palikdama tėvą, su dukterimi vienus.

— Ką tu, vaikeli, kalbi? — nusigando tėvas. — Mama tave labai myli.

— Ji myli seserį, bet ne mane, — kalbėjo verkdamas Aldona, — o aš visada jai negera ir visada ji randa ką nors man prikišti.

— Taip negalima kalbėti ir tu klysti. Mudu abu tave labai mylim. Nei mama, nei aš nenoriu, kad tu būtum negera, kad tau blogai eitųsi. Gal tu mūsų dabar nesupranti, bet, kai paaugsi, kai subręsi, tada suprasi. Tėvų reikia klausyti, ir mama tau nieko blogo nelinki. Nevaikščiok tu su tuo berniuku, kad mama pyksta. Kam tau jo reikia? Kai rūpės visoki pasivaikščiojimai, šokiai, kinai ir kitoki dalykai, tada nerūpės mokslas. Gyvenimas nėra graži pieva, pilna linksmai skraidančių drugelių, kurioj galima linksmai šokinėti ir žaisti. Tavęs, kaip ir visų žmonių, laukia visoki rūpesčiai, kai atsistosi ant savo kojų ir pradėsi savo atskirą gyvenimą. Todėl reikia gerai pasiruošti. Dabar tau dar nerūpi, nei kur valgyti, nei kur rūbų, nei kur pinigų gauti. Tu viską gauni iš tėvų, todėl dabar pats laikas mokytis ir stengtis, kad galėtum kuo nors būti, — kalbėjo ramiai tėvas, ir Aldona, besiklausydama jo kalbos, rimo. Pagalios ji nusišluostė ašaras ir tarė:

— Gerai, tėti, aš pasistengsiu daugiau jums širdies neužgauti. Dovanokit man, tėti.

— Eik, atsiprašyk ir mamą. Ji tikrai tau tik gero linki. Apie tai, kad mama tavęs nemyli, tu visai negalvok, nes tu klysti.

Tėvas paglostė Aldonos galvą, pasiėmė pypkę ir išėjo iš kambario.

— Kodėl mama nėra tokia, kaip tėtis? — atsiduso Aldona.

— Gal aš tikrai klystu ir mama man tik gero nori? — galvojo ji, viena kambaryje pasilikusi. Jai taip sopėjo širdį ir ji norėjo eiti atsiprašyti motinos ir prašyti jai dovanoti už viską. Ji norėjo prieiti prie motinos, ją apkabinti, padėti galvą ant jos peties ir išsiverkti, kad palengvėtų. Ji pakilo ir nuėjo virtuvėn. Magdalena sukosi prie plytos ir plovė puodus. Ji visai nepažiūrėjo į įeinančią dukterį.

Aldona priejo prie motinos ir ją apsikabino.

— Mama, dovanokit man. Aš nenorėjau jums širdies užgauti... — pradėjo ji, bet motina piktai pasisuko ir numetė Aldonos rankas nuo savęs.

— Eik pas tėvą. Juk tu esi jo mylimiausioji duktė ir tarkis viskuo su tėvu. Aš esu judviem nereikalinga. Ko dar manęs atsiprašinėji, — pasakė.

Aldona nuleido rankas.

— Mama, aš... — pradėjo ji iš naujo.

— Aš dabar neturiu laiko, paskui galėsim pakalbėti, — nutraukė jos žodžius motina.

Aldona dar kartą pasižiūrėjo į motinos veidą, apsisuko ir išėjo.

Lauke buvo graži mėnesiena, naktis. Birželis skleidė savo pavasariškus burtus. Pievoj griežė griežlė, o durpyne kurkė visu choru varlės.

Aldona pastovėjo kelias minutes priebutį, paskui nuėjo lėtais žingsniais per kiemą ir atidarė vartelius į pievas. Šokinėdamas pribėgo prie jos gauruotas šuo ir, vizgindamas uodegą, lyžtelėjo nuleistą Aldonos ranką. Ji paglostė šunį ir išėjo už sodo, lydima šuns. Čia ji atsėdėjo po skarotu

E. Dervojedaitienė savo sodyboje "Baltica" prie Trijų Kryžių jubiliejinio paminklo, kuris buvo pastatytas 1955 m. — 50 metų amžiaus. 25 metų literatūrinio ir vedybinio jubiliejaus proga: šalia stovi statybininkas Menkeliūnas.

beržu. Ji jautėsi tokia vieniša, o taip norėjos su kuo nors labai artimu pasikalbėti, kam nors pasiguosti, visą savo širdį atverti.

Šuo atsigulė šalia ir padėjo savo galvą ant jos kelių. Pamažu judindamas uodegą, ir žiūrėjo Aldonai į veidą protingomis akimis. Krūmuose prie upelio suokė lakštingala. Aldona klausėsi jos suokimo ir ilgesys slinko į jos širdį.

— Kaip būtų gera dabar, jei čia pat sėdėtų mama, aš padėčiau galvą ant jos kelių ir jai viską išpasakočiau, o ji glostytų mano plaukus ir man meiliai kalbėtų... — svajojo Aldona.

— Aldut, eik miegoti! — pasigirdo iš kiemo pusės tėvo balsas, ir Aldona pakilo...

Sukaktuvininkė Elena Dervojedaitienė

Baltijos Žuvėdros vardu rašančiai. Venzueloje gyvenančiai Elenai Iešmantaitėi — Dervojedaitienei praėjusiais metais sukako aštuoniasdešimt metų.

Ji gimė 1905 m. kovo 2 d. Daugelaičių k., Kybartų valsč., Vilkaviškio aps. Tėvas dirbo Darbininkų s-gos išdininku, o motina — Kybartų muitinėje. Mažoji Elena lankė lenkų ir vokiečių pradžios mokyklas. Mokėsi vidurinėje mokykloje Kybartuose, gimnaziją baigė Vilkaviškyje 1926 m. Atlikusi praktiką ir išlaikiusi egzaminus vėliau visą laiką dirbo Lietuvos pašto įstaigose.

Rašyti Elena pradėjo lankydamas "Žiburio" gimnaziją, kur gimnazistai leido laikraštuką. Ji priklausė ir redakcinei komisijai. Pradžioje naudojo Sniegulės slapyvardę, vėliau — Baltijos žuvėdros. Bendradarbiavo. "Naujoje Vaidilutėje", "Pašto Pasaulyje", "Pajūryje" ir kitur. 1932 m. buvo išleista jos iš vokiečių kalbos versta knyga "Grafiene Walewska".

Atsidūrusi išeivijoje, E.D. rašė į lietuviškus laikraščius. Po Antrojo karo emigravo į Venezuelą, kur iki šiol gyvena. Čia irgi bendradarbiauja lietuviškoje periodinėje spaudoje. 1954 metais išėjo iš spaudos Baltijos Žuvėdros (Elenos Iešmantaitės-Dervojedaitienės) dviejų dalių atsiminimų romanas "Grandinės", kurį išleido ir spausdino "Argentinos Lietuvių Balso" leidykla, Buenos Aires.

1980 metais Venezuelos Lietuvių Bendruomenės Caracas skyrius paminėjo E. Dervojedaitienės 75 metų amžiaus ir 45 metų literatūrinės kūrybos sukaktį.

• SVEIKATA

RADIACIJA

JONAS PRUNSKIS, DIPL. CHEM.

Pirmajame pasauliniame kare žmonės nustebino lėktuvų ir tankų atsiradimas, o Antrajame — išrasta branduolinė reakcija su atominėmis bombomis. Vėliau visa tai buvo pritaikyta taikos metu elektros gamybai — reaktorių formoje. Visa bėda, kad tie reaktoriai sugenda, įvyksta koks nors sprogimas ir radioaktyvi medžiaga išsiveržia iš tų reaktorių, kuri yra labai kenksminga žmonių sveikatai ir gyvybei, o daugiausiai vaikams ir nėščioms moterims. Noriu jus supažindinti su radiacijos pavojų žmonėms ir net ateinančioms kartoms.

Visa aplinkos medžiaga yra sudaryta iš mažų dalelių, vadinamų atomų. Atomas yra sudarytas iš branduolio, o šis — iš protonų ir neutronų. Apie branduolį nuolatiniai lekia mažos dalelės — elektronai. Elektros atžvilgiu protonai yra pliusiniai, neutronai — neutralūs, elektronai — minusiniai. Radiaciją pirmas surado Konrad Roentgen (1895 m.) vartojant rentgeno-spindulius medicinoje. Šio amžiaus pradžioje buvo susekta radiacija iš atomų. Iš atomo branduolio neutronų amerikoniai išrado neutrono bombą, kuri turi mažą griaujamąją galią, bet labai nuodingą žmogui radiaciją, kuri veikia net per storą metalo plokštę. To-

kiai neutrono bombai sprogtis netoli tanko, tankas išliks sveikas, o kareiviai žus nuo radiacijos. Maža radiacija vyksta visur ir visada, net ir žmogaus kūne nuo kalio, anglių ir kitų mineralų. Didesnė radiacija vyksta uolienų aplinkoje. Virš atmosferos (5000 pėdų aukštyje) radiacija yra dvigubai didesnė ir vadinama kosmine. Iš žymesnių radioaktyvių elementų paminėtini uranas, radonas, polonijus ir kiti. Sprogtis atominei bombai arba reaktoriui į aplinką pasklinda radioaktyvios medžiagos (daugelio rentgeno spindulių stiprumo). Užteršimas radioaktyviomis medžiagomis priklauso nuo reaktoriaus dydžio ir pagavimo laipsnio. Pavyzdžiui, prie Kijevo šį pavasarį sprogtis reaktoriui, radioaktyvios medžiagos pasiekė Lenkiją, Austriją, Vokietiją, Skandinaviją, o po 3 sav. nedidelie kiekiai pasiekė ir Ameriką. Nuo tos radiacijos yra žuvusių dabar, bet aukų bus ir ateityje nuo leukemijos, piktybinių tumorų, įvairių išsigimimų, genetinės mutacijos ir kitų pasekmių. Tas pavojus gresia ne tik Kijevo apylinkėms, bet ir kaimyninėms valstybėms. Radiacija yra matuojama standartiniu matu — rentgenu. Nežalinga radiacija žmogui per 30 metų yra 4,3 rentgenai. Tačiau, kad neatsilieptų žmogaus sveikatai, neturėtų viršyti 10 rentgenų (persvietimų). 800 rentgenų (persvietimų) radiacija žmogų užmuša vietoje, tai įvyksta atominės bombos arba didelio reaktoriaus sprogimo metu. Kiek mažesnė radiacija žmogų apdegina, jis praranda plaukus, pranyksta raudonieji ir baltieji kraujo rutuliukai. Žmogus miršta nuo anemijos, infekcijos, kitaip sakant, išsivysto radiacijos pasekmės, tai priklauso nuo radiacijos stiprumo. Radiacijos pasekmes gydo kaulų smegenų persodinimu, kraujo perpylimais, antibiotikais, jodo preparatais ir t.t., tačiau specialaus gydymo nėra. Susekti radiacijos dydį galima geigerio-aparatu, kuris yra labai jautrus ir suseka net mažiausią radiaciją.

Nuo mažos radiacijos žmoguje jokių simptomų nematyti pradžioje, bet vėliau gali pradėti vystytis įvairios vėžio rūšys, paliesti paveldėjimą ir t.t. Naujagimiai gali gimi nenormalūs. Ta genetinė mutacija gali atsiliesiti po daugelio metų. Radioaktyvumas žmogų paveikia ne tik per orą, bet ir geriant vandenį ir valgant maistą apkrėstą radioaktyviomis medžiagomis. Pats žmogus radioaktyvumo susekti beveik negali. Tuo rūpinasi valstybinės įstaigos, jos pranešinėja apie didesnį radioaktyvumą ore, vandenyje, maiste, ir nurodo apsaugos priemones.

Rentgeno spinduliai ir fluoroskopija (persvietimas) yra naudojama medicinoje: vėžio ir tuberkuliozės susekimui, kaulų lūžimų sudėjimui ir t.t. Vėžio ligų lastelės rentgeno spindulių radiacijai yra daug jautresnės, negu normalios (sveikos). Todėl, kur vėžio negalima išoperuoti, ji naikina rentgeno spinduliais. Gydymui reikia stiprios radiacijos, todėl ir vėžio ligoniniai suserga dar ir radiacijos pasekmėmis. Rentgeno operatoriai turi naudoti sunkias — apsaugos švinines apdangas. Bendra radioaktyvių medžiagų priežiūra yra griežtoje valstybinių įstatymų kontrolėje. Kadangi sukeltas radioaktyvumas plinta ir kitose valstybėse, tai yra reguliuojamas tarptautiniais įstatymais.

Pirmoji lietuvių tautos radiacijos auka yra moteris. Jos vedusios pavardės nežinau, mergautinė yra Antanina Karaliūtė, su kuria buvau vienoje gimnazijos klasėje. Ji buvo gana graži mergaitė. 1933 metais baigusi mokytojų seminariją tuojau įstojo į Žemės ūkio Akademiją Dotnuvoje ir ją baigė. 1941 metais iškėlė už lietuvių karininko. 1941 m. ji buvo išvežta į Rusijos šiaurę. Ji gyveno netoli Uralo kalnų, retai apgyventoje vietoje. Ten netoliese buvo pilamos atominės energijos atmatos. Tų atmatų vietoje, nuo radiacijos, 1956 metais įvyko didelis sprogtis. Apie tą įvykį aprašė Amerikos spaudoje vienas iš ten atvykęs žydas. Nuo to sprogimo atsirado keliasdešimt mylių visiška tuštuma. Karaliūtė nuo to sprogimo mirė ligoninėje, neatgavusi sąmonės. Tą man pasakojė du skirtingi asmenys. Kiek žuvo lietuvių nežinau, bet galėjo būti nemažai, nes jie dirbo priverstinose anglių kasyklose. To mes nesužinosime niekada.

J.P.

Kalcio reikia mūsų sveikatai ir gražiai išvaizdai. Ypač vyresnio amžiaus moterims jo neturėtų trūkti, kad kaulai nepasidarytų purūs ir nugarkaulis nepradėtų linkti. Geriausiai kalcio normas papildyti natūraliu maistu. Pvz.: 1 puodukas pasukų (butter-milk) turi 285 mg. kalcio; 1 p. jogurto (mažai riebalingo) — 415 mg.; 1 p. pieno — 300 mg.; šveicariško sūrio storesnė rieki — 272 mg.; 1 p. virtų ropių (turnip) — 267 mg. Didesnius kalcio kiekius turi ir kiti produktai: virtos pupelės virti brankoliai, įvairūs pieno gaminiai, sūriai, valgomieji ledai, žuvis — lašiša (salmon), žaliųjų salotų lapai ir t.t.

• Madų ir grožio pasaulis

Moters grožis

Moters grožis visada buvo suprantamas labai įvairiai. Tai priklausė nuo gyvenamo laikotarpio, socialinės padėties ir papročių. Vienaip moters grožį suprato senieji romėnai, kitaip — viduramžių trubadūrai ir Hollywood'o "svajonių" fabrikantai.

Graikai menininkai moters veido tiksliai proporcijas dalino į tris dalis, renesanso genijai — į septynias, o 19 amž. menininkai įtikinėjo, kad moters grožis nieko neturi bendro su realybe — tai tik lakios fantazijos padarinys.

Nuo 20 amž. pradžios moters grožio supratimas tapo sukomercintas. Moterų žurnalai madų bei kosmetikos industrija davė moters grožiui naujus pagrindus. Tam į pagalbą atėjo reklamų ir filmų pasaulis. Naują moters tipą atstovavo dirbtina gražuolė — "filmų žvaigždė". Visos norėjo panašėti į Greta Garbo, Janette MacDonald ar Myrna Loy. Buvo kopijuojama jų apranga, šukuosena, eisena, judesiai ir visa kita. Filmų ekranas tapo didžiausiu grožio vadovu. Prasidėjus Antrajam pasauliniui karui, net valdžia prašė Hollywood'o aktorės, o ypač Veronica Lake, kad pakeistų savo ilgų plaukų šukuosenas, nes jas visos pamėgdžiojo. Daug jaunų moterų dirbo karo industrijose, kur dėl ilgų plaukų atsitikdavo daug nelaimių. Ir taip šukuosenos sumažėjo, moters grožis buvo pritaikytas kariškos ekonomijos laikotarpiui. Nors Hollywood'o sukurti moters tipai atrodė nenatūraliai, teatrališkai

arba perdėtai saldžiai, tačiau ši įtaka sklido visame pasaulyje.

Laikai keitėsi, pažiūros į gyvenimą pasuko kita linkme, pradėjo nykti ir Hollywood'o "svajonių" industrija. Iškilo naujos moterų teisių sulyginimo idėjos. Iki šiol pirmavusi naivi-lėlė-blondinė-moteris nustojo savo pagrindo. Ją pradėjo pakeisti tvirtesnių pažiūrų asmenybė. Moters grožio supratimas atsidūrė sukuryje. Feministės išūliai reikalavo atsikratyti madų ir grožio "varžtų". Madų ir kosmetikos industrija bandė gelbėtis televizijos ir reklamų pagalba. Absurdiškų kraštutinių banga ateina ir praeina. Dabar viskas apimsta. Ne taip svarbu kokio ilgio sijonas ar kokio pločio rankovės. Yra polinkis prisitaikyti aprangą, šukuoseną bei kosmetiką asmeniškai. Pirmauja natūralumas, praktiškumas, patogumas ir tinkamumas. Tačiau "grožio industrija" ir toliau bando moterį įstatyti į tam tikrus varžtus, kad iš to turėtų daugiau pelno. Nors kiekviena praeinančia madinga naujove daugiausiai susidomi tik labai jaunos, pradedančios gražuolės.

Ankstyvo rudens apranga

Jaunatviška šukuosena

Spalvinga suknelė

Issey Miyake — kylanti nauja žvaigždė Japonijos madų pašvaistėje. Japonija užkariavo pasaulį mažais automobiliais ir elektroniniais aparatais. Dabar jie bando išgarsėti savo madų naujovėmis. Nors pasaulinė "haute couture" spauda

japoniškam madom per daug nesidomi. priskirdama jas brutaliom ir nemoteriškam. Tačiau japonai veržiasi į pasaulinę rinką gerai organizuotom madų parodom ir reklamom. Jie sako, kad japoniškas madas gali suprasti tik tokia moteris, kuri pati nori būti panaši į modernų meno kūrinių. Tas moteris, kurios nori dėvėti gražius, praktiškus patogius rūbus, japonai vadina "snobiškom" ir konservatyviom. Japonai turi šokią tokią įtaką ir pasaulinėm madom, bet čia kaip tik ir atstovauja tik klasikinė kimono apranga. Japoniškos naujovės pasireiškia arogantiška reklama ir gerai organizuotais prekybiniais triukais.

Kambarių apšvietimo reikšmė

Tinkamas kambarių apšvietimas yra reikšmingas mūsų geros nuotaikos palaikymui, mūsų išvaizdos pagerinimui. Kambariai, kuriuose sklinda maloni šviesa, visada yra jaukesni, juose yra smagu pabūti, praleisti laiką. Įvairiomis progomis rengiant priėmimus, yra rūpinamasi naujomis suknelėmis, šukuosenomis ir visais kitais grožio priedais. Tačiau dažniausiai ir nepagalvojame, kad netinkama patalpų šviesa gali sugadinti visas mūsų pastangas gražiai atrodyti ir jaukiai pasisvečiuoti. Geriau turėti daugiau silpnėsnių lempų negu vieną ar dvi labai stiprias. Akinantis — per didelis apšvietimas nublukina veidą ir apšvieta atsaplvius. Šalta — melsva (fluorescent) šviesa skleidžia mėlyną atspalvį, o per

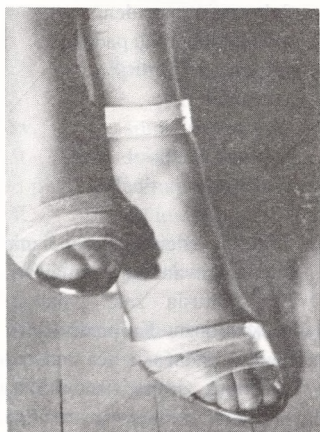

Sportinė eilutė tinkama šilto klimato kraštuose

daug geltona — paverčia veidą vaškiniu. O ką jau bekalbėti apie visas kitas margaspalves šviesas. Palubėje spinksinti kukliame gaubtuve silpna lemputė netinka

ne tik jokiame kambaryje, bet ir virtuvėje. Kambarių apšvietimas turi būti parenkamas pagal patalpos dydį ir paskirtį. Ten, kur praleidžiama daugiau laiko, apšvietimas turi būti pritaikytas pokalbiui, poilsiui ir pramogai. Tam geriausiai tinka kelios stalinės lempos, kur galima individualiai kontroliuoti šviesos stiprumą. Čia tinka "3-light" elektrinės lemputės arba "dimeris". Bendram kambario apšvietimui tinka ant grindų pastatomos lempos arba sietynai. Didelę svarbą turi lempų gaubtuvai. Kontrastinių spalvų ir neperšviečiami gaubtuvai atrodo gražiai, bet jie tinka tik dekoracijai. Kambario apšvietimui geriausiai tinka peršviečiami (medžiagos arba pergamento), lengvos kremos spalvos gaubtuvai. Jie skleidžia malonią akims šviesą, daro patalpą jaukia ir žmonių veidai atrodo gražiai. Baltų gaubtuvų praleidžiama šviesa yra stipresnė ir šaltesnė, prie jų geriau naudoti elektros lemputes, kurios duoda "šiltesnę" šviesą — jų yra įvairių rūšių. Įvairiems sietynams tinka tik stiklinės elektros lemputės, kurios geriau apšviečia krištolą. Jos neturėtų būti labai stiprios, arba reikėtų vartoti "dimerį". Krištolinių sietynų paskirtis buvo — apšviesti dideles sales. Galima įsivaizduoti, kaip mirgėdavo šimtai žvakių, spinksėdavo krištoliniai kabučiai ir visi atrodė žavingai. Sakoma, kad žvakių šviesa yra geriausia grožiui... Bet žvakių šviesa yra gerokai silpnesnė ir elektrinės lemputės niekad negali sudaryti tos nuotaikos, nes jų šviesa yra per stipri. Per didelį ir per šviesų krištoliniai sietynai mažesnėje patalpoje gali sudaryti neigiamą nuotaiką, o apie grožio iškelimą nėra ko ir galvoti...

Madų margumynai iš Paryžiaus

• Šeiminių kampelis

Veda L. MURAUSKIENĖ

Avižiniai sausainiai

1 p.	miltų.
1 p.	avižinių dribsnių (quick oats).
½ p.	kapotų riešutų.
½ p.	sviesto.
2	maži kiaušiniai.
½ štl.	vanilės.
¾	klevų sulos (maple syrup).
1 štl.	kepimo miltelių.

Miltus persijoti su kepimo milteliais. pridėti avižinių dribsnių ir kapotų riešutų: gerai išmaišyti. Sviestą ištrinti ir išsukti su išplaktais kiaušiniiais: sudėti klevų sulą, vanilės ekstraktą ir išmaišyti. Viską sumaišyti kartu. Kepimo skardą patepti sviestu. šaukšteliu išdėlioti mažus kupstelius, kepti prie 375° apie 10 minučių.

Obuolių kosės ledai

2½ p.	obuolių kosės (applesauce).
1 p.	apelsinų sunkos.
¼ štl.	citrinos sunkos.
3	didelių kiaušinių baltymai.
3 štl.	cukraus.

Išmaišyti obuolių kosę, apelsinų ir

citrinos sunką. Supilti į keturkampe stiklinę formą; laikyti šaldytuve ant ledų, kol pradės šalti. Išplakti baltymus (įdėti žiupsnelį druskos, kad būtų standesni); plakant po truputį supilti cukrų ir apšalusią obuolių kosę. Vėl supilti į formą ir šaldyti, kol sutirštės.

Makaronų ir kumpio apkepas

2 p.	nevirtų makaronų (noodles).
2 p.	nugriebto pieno.
2 štl.	miltų.
1 štl.	Dijon garstyčių,
	druskos, pipirų, muškato, paprikos,
1½ p.	pjaustyto virto kumpio, 1 p.
	plonų morkų riekių,
1 štl.	kapotų svogūnų.
1 štl.	kapotų petražolių.
6 štl.	tarkuoto šveicariško sūrio,
6 štl.	duonos džiovėsėlių.

Makaronus išvirti (pagal nurodymus ant pakelio), nusunkti ir sudėti į sviestuotą apkepo formą. Pieną sumaišyti su miltais ir pašildyti, kai pradės tirštėti, įmaišyti garstyčias ir prieskonius (pagal skonį). Ant makaronų išdėlioti smulkiai supjaustytą kumpį, morkas, petražoles ir svieste patroškintą svogūną. Užpilti pieno padažą, pabarstyti sūrį ir džiovėsėlius. Kepti prie 350° apie 45 min. Tinka su žaliomis salotomis.

Cukriniai sausainėliai

1 p.	sviesto.
1 p.	cukraus pudros.
2 štl.	vanilės.
2¼ p.	miltų.

Ištrinti sviestą, cukrų ir vanilę. Pridėti persijotus miltus ir išminkyti. Tešlą uždėti skarele ir palaikyti 1 val. šaldytuve. Tešlą iškočioti, formele išspausti įvairias figūreles. Sudėti į riebaluotą skardą ir kepti prie 400° apie 8 min.

Vištienos maltiniai su obuoliais

2 sv.	virtos vištienos.
2	kiaušiniai.
2	bandelės.
1 p.	pieno.
3	obuoliai.
1 štl.	cukraus.
1	svogūnas.
	pipirų, druskos, virimui
	aliejaus, ryžių, mažų morkų
	konservų.

Vištieną sumalti. Įmaišyti išplaktus kiaušinius ir sukapotą pakepintą svogūną. Bandeles pamirkyti, išspausti ir sumaišyti su vištiena. Pagal skonį sudėti prieskonius ir išminkyti. Padaryti mažus paplotėlius ir pavolioti džiovėsėliuose. Gilioje keptuvėje įkaitinti aliejų, sudėti paplotėlius ir pavirinti iš abiejų pusių apie 5 min., nusausingi ant servetėlės. Obuolius nulupti, supjaustyti į 4 dalis ir sudėti į virimo indą. Įpilti truputį vandens, užberti 1 štl. cukraus, uždėti ir troškinti apie 10 min. Išvirti ryžius. Viską sudėti į servavimo indą. Papuošti mažomis morkomis (konservai).

Obuolių saldusis

6	dideli virimo obuoliai.
2 štl.	citrinos sunkos.
½ p.	rudo cukraus.
¼ p.	miltų.
¼ p.	avižinių dribsnių (quick oats).
½ štl.	cinamono miltelių.
2 štl.	sviesto.

Obuolius nulupti, išimti sėklalazdžius ir supjaustyti skiltelėmis. Sumaišyti cukrų, miltus, avižinius dribsnius ir cinamono miltelius. Supjaustytus obuolius pašlakstyti citrinos sunka ir palaikyti uždengtus apie 15 min. Apkepo indą patepti sviestu. Pabarstyti 1 šaukštą dribsnių, uždėti vieną eilę obuolių skiltelių ir vėl kartoti. Viršutinis sluoksnis turi būti avižių dribsniai. Ant viršaus uždėti mažų sviesto gabaliukų. Kepti prie 350° apie 40 minučių. Tinka su vaniliniiais ledais.

Spanguolių ir obuolių mišrainė

1 pk.	citrinos skonio želatinos.
1 p.	verdancio vandens.
¾ p.	šalto virinto vandens.
1½ p.	spanguolių uogų padažo (whole berry).
2	apelsinai.
¼ p.	majonezo.
1	kapotas didelis obuolys.
½ p.	plakamos grietinėlės.

Želatinos miltelius išleisti verdančiame vandenyje, supilti šaltą vandenį ir išmaišyti. Nusėti ¾ p., likusią želė palaikyti šaldytuve, kad kiek sustingtų. Kai pradės stingti įmaišyti spanguolių padažą ir vėl padėti į šaldytuvą. Apelsinų žievele sutarkuoti, nulupti baltą odelę ir minkštima smulkiai sukapti. Pridėti majonezą ir viską gerai išmaišyti su stingstančia žele. Sudėti į formą laikyti šaldytuve per naktį. Sudėti į

servavimo indą ir papuošti apelsinų skiltelemis.

Braškių sriuba

4 p. šviežių braškių.
2 p. vandens,
2 št. cukraus,
1 št. citrinos sunkos,
1 p. grietinės (10%),
1 p. virtų makaronų (egg noodles).

Braškes nuvalyti ir perpjauti pusiau; sudėti į indą, užpilti vandeniu ir ant lengvos temperatūros užvirinti. Pavirinti 30 min., atvėsinti ir sumalti blenderyje. Vėl supilti į virimo indą, įmaišyti cukrų, citrinos sunką ir grietinėle. Šildyti ant lengvos temperatūros (neleisti užvirti) apie 5 min. Į lėkštes įdėti virtų makaronų (šaltų) ir užpilti karšta braškių sriuba.

Tešlainiai prie sriubų

¼ p. vandens,
3 št. sviesto,
1 p. miltų,
1 kiaušinis.

Ant lengvos ugnies užvirinti vandenį ir sviestą. Sumažinti temperatūrą ir gerai maišant po truputį suberti miltus. Kai masė sutirštės ir nebelips prie indo šonų, tada indą nuimti nuo viryklės ir atvėsinti. Tešlą sudėti ant minkymo lentos. Kiaušinį gerai išplakti ir rankomis įminkyti į tešlą. Jei reikia, galima pridėti miltų. Tešlą supjaustyti, rankomis iškočioti plonas lazdeles ir supjaustyti trumpai. Orkaitę įkaitinti iki 400°. Kepimo skardą patepti riebalais, sudėti tešlą ir kepti apie 15-20 min., kol pagels. Tinka prie sriubų ir užkandžių.

Špinatai su grybais

2 sv. špinatų.
3 št. sviesto.
1 ½ p. virtų grybų.
2 št. džiovėsielių.
3 št. grietinės,
prieskonių.

Špinatus nuplauti, nuvalyti, supjaustyti ir apipilti karštu vandeniu. Palaikyti 5 min. Špinatus nusunkti ir sudėti į apkepo indą. Grybus pakepinti svieste, įmaišyti 1 št. džiovėsielių ir sumaišyti su špinatais. Įdėti pagal skonį druskos ir kitų prieskonių. Ant viršaus pabarstyti likusiais džiovėsieliais.

Vidutinėje temperatūroje kepti orkaitėje apie 15 min. Uždėti grietinę ir servuoti su karštom bulvėmis.

Morkos su varške

2 morkos
1 svogūnas (mažas),
½ sv. varškės (sausos),
¾ p. pieno,
krupų, druskos.

Morkas smulkiai sutarkuoti. Svogūną smulkiai sukapti. Varškę ištrinti su pienu. Viską išaišyti. Įdėti kapotų krupų ir druskos. Servuoti su žaliomis salotomis.

Aviečių gėrimas

1 sv. aviečių,
1 p. cukraus,
2 citrinos,
4 p. vandens.

Avietes (gali būti ir šaldytos) sumaišyti su cukrumi ir maišant kiek pavirinti (20 min.) ant lengvos ugnies. Tada gerai pertrinti per sieta, kad liktų tik kauliukai. Užvirinti vandenį. Išspausti 1 ½ citrinos sunką. Sumaišyti su verdančiu vandeniu. Sudėti perkoštas avietes (kauliukus išmesti) ir ½ citrinos plonas riekes. Atšaldyti šaldytuve.

Grietininio sūrio ir agurkų musas (mousse)

2 št. želatinos (beskonės) miltelių,
2 ½ št. balto vyno acto,
1/3 angliško agurko (be sėklų),
12 oz. grietininio sūrio,
6 baltymai,
prieskonių.

Agurką nuplauti (nelupti), supjaustyti ir sumalti blenderyje. Grietininį sūrį sutrinti šakute, sumaišyti su maltu agurku ir gerai išmaišyti. Actą supilti į indelį ir pabarstyti želatinos miltelius, kai subrinks šildyti apie 3 minutes ant lengvos ugnies, kol želatina ištirps. Sumaišyti su sūriu. Išplakti kiaušinių baltymus ir lengvai išsukti su sūrio mišiniu. Pagal skonį įdėti druskos ir pipirų. Supilti į mažus indelius ir palaikyti šaldytuve per naktį. Kitą dieną musą išversti iš indelių, sudėti į servavimo lėkštes arba mažas lėkšteles. Papuošti agurko skiltelemis.

Jautiena vyno padaže

1 ½ sv. jautienos (stew).
1 žalias pipiras.

2 lazdelės salierų,
4 morkos,
5 vidutinės bulvės,
1 p. pomidorų padažo,
¾ p. balto virimo vyno,
1 p. žemiukų konservų,
1 p. kukurūzų konservų,
1 svogūnas,
prieskoniai.

Mėsą supjaustyti mažais gabalais. Bulves nulupti ir supjaustyti mažais gabalais. Morkas nuskusti ir supjaustyti mažom riekelėm. Nuvalyti salierus, žalius pipirus ir supjaustyti mažais gabaliukais. Viską sudėti į kepimo indą, užpilti pomidorų padažu, baltą vyną ir kepti prie 275° apie 3 ½ val. Prieš kepimo pabaigą sudėti nusunktus žemiukų ir kukurūzų konservus. Svogūną supjaustyti, pakepinti ir sudėti ant kepsnio.

Riešutiniai sausainiai

1 kiaušinis,
1 p. labai smulkaus cukraus,
½ št. vanilės,
4 št. persijotų miltų,
¼ sv. smulkiai kapotų riešutų.

Kiaušinį labai gerai išplakti ir iš eilės po truputį sudėti kitus produktus. Gerai išmaišyti. Kepimo skardą patepti sviestu. Šaukšteliu dėti mažus tešlos kupstelius. Kepti prie 350° apie 15 min.

Apverstas obuolinis pyragas

2 p. kapotų obuolių (virimo),
4 št. sviesto,
½ p. medaus,
2 št. pieno.

Kepimo formą (stiklinę) patepti sviestu ir sudėti obuolius. Sviestą pašildyti su medum ir pienu: išmaišyti ir užpilti ant obuolių.

¼ p. sviesto,
¾ p. medaus,
2 kiaušiniai,
1 ¼ p. miltų,
1 ½ št. kepimo miltelių,
¼ št. cinamono miltelių,
¼ št. muskato riešuto miltelių (nutmeg),
½ p. pieno.

Sviestą ištrinti su medum ir įmaišyti 2 išplaktus kiaušinius. Miltus persijoti su kepimo milteliais ir išmaišyti su cinamonu ir muskatu. Pridėti pieno ir vėl gerai išmaišyti. Tešlą uždėti ant obuolių. Kepti prie 350° apie 1 val.

• Atsiųsta paminėti

DP Lithuanian Immigration to Canada After the Second World War — **Milda Danys**: Studies in Ethnic and Immigration History: 1986 Multicultural History Society of Ontario. Toronto: plačios apimties ir gerai paruošta Kanados lietuvių imigrantų istorija: 365 psl., kaina \$17.00; knygą galima užsakyti: J. Danys, 1681 Ainsley Drive, Ottawa, Ont., Canada, K2C 0S8; taip pat pas knygų platintojus.

Išlaisvinimo Teologija — **Antanas Maceina**: Visuomeninio Bažnyčios įsipareigojimo pavoju: "Tėviškės Žiburių" leidinys: 118 psl., tiražas 500 egz., kaina nepažymėta.

Peržengsiu Rubikoną — **Klemensas Jūra**: rankraščio teisėmis autoriaus leidinys: 1986 Brasil: poezijos rinkinys: 103 psl., kaina nepažymėta.

Atmink Mane, Rūpintojėli — **Leonardas Andriekus**: rinkinio "Saulė Kryžiuose" antroji versija. Brooklyn, N.Y. 1985: išleido Liet. Pranciškonai iš prel. Juro palikimo: iliustracijos dail. T. Valiaus: 129 psl., kaina nepažymėta.

Atgimusi Daina — ispanų poezijos antologija — išvertė ir sudarė **Povilas Gaučys**: redagavo — **S. Goštautas** ir **T. Venclova**: dail. — **P. Alseika**: 301 psl., kaina nepažymėta.

Lietuvis Žurnalistas — Lietuvių Žurnalistų S-gos neperiodinis leidinys 1986. Los Angeles, California: redaguoja — **R.K. Vidžiūnienė**, adresas: 23500 Via Galera, Valencia, CL, USA. 91355: dailininkė — **Daina Čepulytė**: red. padėjėjas — **G. Juodgudis**: 53 pusl., gausiai iliustruotas ir gražiai paruoštas leidinys: kaina \$2.50.

Pasaulio Lietuvis — leidinys bendruomenės minčiai ir gyvenimui: leidėjai — PLB: redaguoja redaktorių kolektyvas, prenumerata metams — \$10.00 redakcijos ir administracijos adresas: Pasaulio lietuvis.

PRASOM SUMOKĖTI

PRENUMERATĄ UŽ 1986 METUS

ADMINISTRACIJA

5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, U.S.A. Tel. (312) 778-2200.

Švietimo Gairės — lietuviškojo ugdymo leidinys. Žurnalas mokyklai ir šeimai; leidėjai JAV LB Švietimo Taryba; redaktorė — **Stefanija Stasienė**, 18112 Windward Rd., Cleveland, Ohio, U.S.A. 44119; administratorius — **Juozas Plačas**; 3206 W. 65th Pl., Chicago, Ill., U.S.A. 60629; išeina du kartus per metus, prenumerata \$4.00.

Lietuvių Dienos — mėnesinis lietuvių kultūros ir visuomenės gyvenimo žurnalas, lietuvių ir anglų kalbomis; redaguoja redakcinė kolegija; adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif., 90029, U.S.A.; prenumerata metams — \$20.00, Kanadoje — \$25.00

Metmenys — periodinis kultūrinis leidinys; redaktoriaus — **Vytautas Kavolis**; administratorė — **M. Paškevičienė** — 3308 W. 62nd Pl., Chicago, Ill., U.S.A., 60629; keturių numerių prenumerata — \$10.00; leidžia AM&M Publication.

Tėvynės Sargas — politikos ir socialinių mokslų žurnalas; redaktoriaus — **A.J. Kasulaitis**, 894 East 223-rd Street, Euclid, Ohio 44123, U.S.A.; administracija: **A. Viliušis**, 4050 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60632, U.S.A.; vieno numerio kaina — \$4.00.

Naujoji Viltis — LSTK Neo-Lituania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga: redaguoja — **A. Laikūnas**, **B. Nemickas**, **V. Valiukėnas**; administratorius — **B. Kaskaitis**, 935 Beverly Rd. Cleveland Hts. Ohio 44121 U.S.A.; vieno numerio kaina — \$4.00.

Ateitis — lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas; redaguoja red. kolegija; leidėjai — Ateitininkų Federacija; administatorius — **J. Polikaitis**, 7235 South Sacramento Ave., Chicago IL 60629, U.S.A.; prenumerata metams — \$12.00.

Chronicle of the Catholic Church in Lithuania: Published by the Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America: 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, U.S.A.

Lituanus — Lithuanian quarterly — kultūros mokslo žurnalas anglų kalba: redaguoja **A. Klimas**, **T. Remeikis**, **B. Vaškelis**; prenumerata metams \$10.00; adresas: Lituanus - 6621 S. Troy, Chicago, Ill., U.S.A.

Skautų Aidas — Lietuvių Skautų S-gos leidinys jaunimui, redaktoriaus — **A. Saulaitis**, S.J.; adresas — 2345 West 56

Street, Chicago, Ill., U.S.A. 60636; administratorė — **M. Jonikienė**; adresas — 6346 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill., U.S.A. 60629; prenumerata metams — \$5.00.

Technikos Žodis — A.L. Inžinierių ir Architektų S-gos leidinys; redaguoja kolektyvas; administratorius — **A. Brazdžiūnas**; 7980 W. 127 St. Palos Park, Ill. 60464, U.S.A.; prenumerata metams \$6.00.

Šaltinis — tikiybinės ir tautinės minties žurnalas: leidžia — **Šv. Kazimiero Sąjunga** ir Tėvai marijonai; redaguoja **k. S. Matulis**, MIC. Metinė prenumerata — \$6.00, adresas: 16 Hound Rd., West Bridgeford, Nottingham NG2 6AH, England.

Seleziečių Balsas — leidžia Lietuviai Seleziečiai; redaguoja — **k. M. Burba**, S.D.B.; redakcijos adresas — Lituani Don Bosco, Via Colonna 2. 00044 Frascati (Roma) — Italia.

Laiškai Lietuviams — Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas; redaktoriaus **J. Vaišnys**, SJ; adresas — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, U.S.A.; prenumerata metams — \$8.00

Moterų Dirva — L.R.K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — **Mrs. Dale Murray**; prenumerata metams — \$5.00 Amerikoje, kitur — \$6.00. Adresas — 3005 N. 124th St., Brookfield, Wis. 53005, U.S.A.

Eglutė — iliustruotas vaikų žurnalas: redaguoja ir leidžia N.P.M. Seserys, Putname; išeina kas mėnesį, metinė prenumerata \$7.00; adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn., U.S.A., 06260.

Krivulė — leidžia Vakarų Europos Lietuvių Sielovada; redaguoja — **k. P. Celiešius**; adresas: Kirchenstr. 5, 8939 Bad Woerishofen, W. Germany.

Akiračiai — atviro žodžio mėnraštis: redaguoja redakcinis kolektyvas; adresas: 6821 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill., 60629, U.S.A.; metinė prenumerata \$8.00.

The Observer — a newspaper published monthly by the Lithuanian Roman Catholic Federation of America; redaguoja redakcinis kolektyvas; adresas: 4545 W. 63rd. Street, Chicago, Ill., U.S.A., 60629; metinė prenumerata \$10.00

ELTA — Information Bulletin, Lithuanian National Foundation: 345 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y., 11207, U.S.A.

GARBĖS PRENUMERATORĖS

V. Aleknienė, Ocean Gate, N.J.; M. Aukštaitė, Port Hope, Ont. (auka — amžina prenumerata); A. Aušrotienė, London, Ont. (2 m.); A. Asmenavičienė, Hamilton, Ont.; J. Agurkienė, Omaha, Nebr. (2 m.); M. Bumbulienė, Toronto, Ont.; M. Bakšienė, Chicago, Ill.; Z. Brenčienė, Chicago, Ill.; M. Bušmienė, London, Ont.; V. Bagužienė, Prince Albert, Sas. (13 m.); K. Čempienė, Waterbury, Conn.; A. Čiuprinskienė, Vienna, Ont.; M. Česnienė, Worcester, Mass.; B. Danaitienė, Weston, Ont. (2 m.); O. Dovydaitytė, Los Angeles, Cal.; E. Diminskienė, Maumelle, Ark.; V. Dabrovolksienė, Chicago, Ill.; St. Gričienė, Santa Monika, Cal.; N. Mazalaitė-Gabienė, Brooklyn, N.Y.; M. Gasporonis, Los Angeles, Cal.; A. Grižienė, Tucker, Ga.; D. Jurienė, Westchester, Ill.; Br. Juozapavičienė, St. Petersburg Beach, Fl.; L. Krikščiokaitienė, W. Hartford, Conn.; O. Kirvaitienė, Toronto, Ont.; V. Kleivienė, St. Petersburg, Fl.; V. Kuzavinienė, Los Angeles, Cal.; M.

Kušlikienė, Grand Rapids, Mich.; M. Milčienė, Manchester, Conn.; E. Meškauskienė, Chicago, Ill.; M. Mackienė, Cicero, Ill.; D. Mitkienė, Los Angeles, Cal.; M.K. Mackevich, Centerville, Mass.; M. Mokonienė, Richmond Hts., Ohio; A. Malėnienė, Melrose Park, Ill.; M. Marcinkienė, Chicago, Ill.; S. Matukaitienė, Canfield, Ont.; St. Matulevičienė, Toronto, Ont.; A. Poderienė, Southfield, Mich.; N. Preibienė, Toronto, Ont.; J. Ruslienė, Toronto, Ont.; K. Rugienė, Toronto, Ont.; Pr. Šurmienė, Philadelphia, Pa.; R. Sirutienė, Toronto, Ont.; B. Švalkienė, Northampton, Anglija; E. Šviežikienė, Val Caron, Ont.; S. Smaizienė, St. Petersburg Beach, Fl.; A. Šaltienė, Phelpston, Ont.; I. Staškevičienė, Bronx, N.Y.; O. Šadeikienė, Farmington Hills, Mich.; E. Tribunevičienė, Stayner, Ont.; A. Tamošaitienė, Kingston, Ont.; B. Tompauskienė, Los Angeles, Cal.; Br. Vadapolienė, Westchester, Ill.; G. Valiūnienė, Toronto, Ont. (2 m.); L. Urbonienė, Toronto, Ont.; A. Urbanavičienė, Hamilton, Ont.; V. Žadeikienė, Oak Lawn, Ill.; M.

Žemaitienė, Derby, Anglija; O. Žolynienė, Ormond Beach, Fl.

ŽURNALUI AUKOJO:

a.a. Br. Pabedinskienės atminimui: M. Povilaitienė, Toronto, Ont. — 20 dol.; a. Valienė, Toronto, Ont. — 10 dol.; a.a. Jan. Duliūnienės atminimui: J. Dabrowski, Toronto, Ont. — 40 dol.; 200 dol. — K.L.K. Mot. D-jos Delhi skyrius: 20 dol. — D. Staškevičienė, Montreal, Que.: 10 dol. — A. Milčienė, Manchester, Conn.; B. Vadapolienė, Westchester, Ill.; E. Lengnikienė, Hamilton, Ont.; M. Rudaitytė, Melrose Park, Ill.; V. Pleskienė, St. Petersburg Beach, FL.: 5 dol. — V. Mikelėnas, Islington, Ont.; V. Aleknienė, Ocean Gate, N.J.; L. Urbonienė, Toronto, Ont.; A. Tamošaitienė, Kingston, Ont.: 2 dol. — E. Mažulaitienė, Hamilton, Ont.: 1 dol. — D. Sudžienė, Cicero, Ill.; M. Jasiulevičienė, Cicero, Ill.; L. Cicinskienė, Cleveland, Ohio; M. Žemaitienė, Derby, Anglija.

Prašome visus
prisidėti prie
“MOTERS”
žurnalo
VAJAUS
Laimikiai:

1. Dail. V. Krištolaitytės
— Paveikslas (aliejus)
2. Dail. J. Paukštienės
— Paveikslas (tempera)
3. Dail. J. Paukštienės
— Paveikslas (tempera)

4. Skulp. P. Baltuonio
— Žvakidė (šaknų skulptūra)
5. A.A. Tamošaičių knyga
— “Lithuanian National Costume”
6. A.A. Tamošaičių knyga
— “Lithuanian National Costume”

**Atkarpėles su adresu ir pinigais prašome siųsti iki
1987 metų vasario mėnesio 1 dienos.**

Laukiame Visų Jūsų Duosnumo!

“Moters” žurnalo leidėjos, redakcija ir administracija